

Obsah: [1] **Energetická krize** P. Durdík | [2] **Program konference** | [3] **Město dobré pro život** Z. Černý | [8] **Workshop AUÚP** V. Jetel | [9] **Plánování zemědělské krajiny** Vl. Mackovič | [11] **Města** J. Slanina | [14] **Inkluze – fejeton** Z. Černý | [14] **Glosa o krajině** Vl. Mackovič | [15] **Konference MĚ100** V. Řezáč | [17] **Nové publikace** T. Blatová | [18] **Aktuality, informace** T. Blatová

AUÚP ČR ve spolupráci s městem Ostravou pořádá ve dnech 30. a 31. března 2023 akreditovanou konferenci na téma

Energetická krize

Minulý rok přinesl lehké zděšení v našich peněženkách a při pohledu na vyúčtování energií nám na čele začal vyrážet studený pot. Rok se s rokem sešel a náznaky na trzích ukazují cenové zklidnění, dlouhodobé perspektivy nás však zatím nemohou příliš uklidnit. Levné energie z východu jsou prostě minulostí a my se musíme začít s tímto faktem vyrovnávat. To, že se podařilo zabezpečit současnou zimu dovozem surovin z jiných (a výrazně dražších) zdrojů je sice dobrá zpráva, ale dlouhodobě asi málo udržitelná. Bez ohledu na fungování (či spíše nefungování) evropské energetické burzy, musíme začít přemýšlet o dalších zdrojích, o jiné energetické koncepci a s tím spojené politice státu.

Elektrina, elektrina a zase elektrina. Zaklínadlo dnešní doby, které by se dalo vyložit tak, že budoucnost lidstva je spojena (vulgárně

řečeno) s elektrickými dráty. Naprostý ústup od fosilních paliv a přechod na obnovitelné zdroje je ideálním snem naší společnosti. Je však otázkou, zda obnovitelné zdroje energie mohou být natolik účinné, aby pokryly nároky všech odvětví, které se vzdají jiných zdrojů, zda se naučíme v dostatečné kapacitě energii skladovat a v neposlední řadě, zda tento způsob získávání energie bude vlastně z hlediska životního prostředí opravdu čistý, nebo ve svém procesu od získávání surovin a výroby zařízení vlastně nebude opět charakterizován jako málo udržitelný a nešetrný.

V každém případě současná situace hledání nových cest a nových zdrojů výrazně zrychlí a my se budeme muset zabývat dopady a problémy, které nové formy výroby energií s sebou přinesou a jaké budou mít nároky v území. V současné době dochází již také k úpravám legislativy, kdy povolování některých zařízení výroby elektřiny bude výrazně zjednodušeno a nebude vyžadovat ani průmět do územně plánovací dokumentace. Otvírají se další možnosti výroby elektřiny z malých modulárních reaktorů, využívání geotermální energie nebo agrivoltaiky. Elektromobilita a potřeba výroby baterií bude mít velké dopady na těžbu surovin, a tím pádem na ekologickou rovnováhu v území.

Jsme schopni v krátkém čase nahradit tradiční zdroje energie novými obnovitelnými zdroji, jsou nově vyvíjené metody získávání energie tak účinné a perspektivní, aby mohly konkurovat energiím z fosilních paliv a jádra, bude zásah do území, který nové metody při-

nesou akceptovatelný a dlouhodobě udržitelný, jak budeme muset v územním plánování na nový stav reagovat, a je vlastně to, co nazýváme udržitelným opravdu udržitelné?

Ano, ano, je před námi mnoho otázek a mnoho jich asi před námi ještě zůstane. Ale na některé se můžeme pokusit hledat odpovědi prostřednictvím příspěvků na naší další pravidelné konferenci, nazvané „Energetická krize“, která proběhne v zajímavém prostředí Dolních Vítkovic, v prostorách multifunkční auly Gong.

Těšit se můžeme na představení města a kraje, na poznatky v řešené problematice u našich sousedů v Německu, na zajímavé příspěvky, přednesené zastánci různých směrů vývoje energetických soustav, i na panelovou diskusi k dopadům do území. A samozřejmě na bohatou diskusi účastníků při čtvrtetčním společenském večeru. Na páteční odpoledne pro nás město připravilo odbornou exkurzi, kde nám představí zdařilou realizaci revitalizace území z poslední doby.

Jako již tradičně je naše konference akreditována jako vzdělávací program pro úředníky samosprávných celků a zároveň je zařazena do programu celoživotního vzdělávání při České komoře architektů.

Vážení přátelé, těším se, že se s vámi v hojném počtu opět uvidím, tentokrát v Ostravě, a doufám, že vám naše konference přinese nové poznatky i příjemné společenské setkání.

Petr Durdík
předseda AUÚP

Konverze ostravských městských jatek na galerii Plato – otočná stěna hlavního vstupu s mikrocementovou povrchovou úpravou (Studio KWK Promes, projekt 2017, realizace 2020–2022)

Energetická krize

Akreditovaná konference AUÚP ČR, Ostrava – Dolní Vítkovice 30. a 31. března 2023
Multifunkční hala Gong, Ruská 2993, Ostrava-Vítkovice

Program konference

Čtvrtek dopoledne

- 10:00–10:10 zahájení konference, zdravice
10:10–10:40 Nová energie pro Moravskoslezský kraj – Václav Palička
10:40–11:10 Ostrava – propojení centra města s dolní oblastí Vítkovic – Ondřej Vysloužil
11:10–12:00 „Energiewende“ v Německu, kde se nacházíme? – Simon Unz
12:00–13:30 přestávka na oběd

Čtvrtek odpoledne

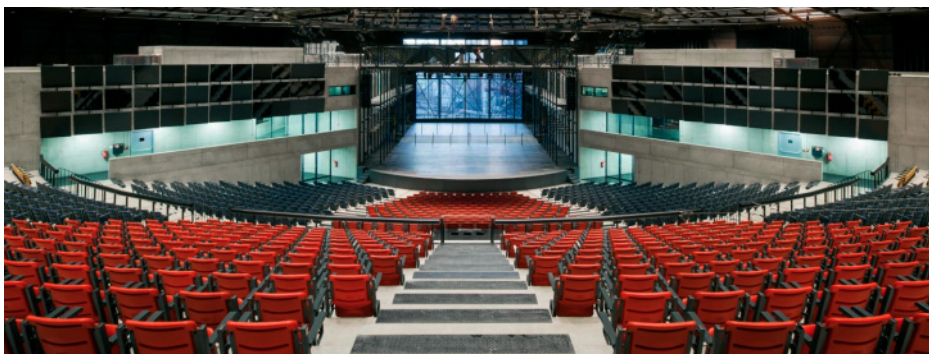
- 13:30–14:00 Pomohou energeticky plusové čtvrti najít cestu ven ze současné krize? – Michal Kuzmič
14:00–14:30 Urbanismus a energetické náročnosti a bezpečnosti dopravy – Tomáš Peltan
14:30–15:00 Agrivoltaické systémy ve vztahu k územnímu plánování – Jiří Bím
15:00–15:30 Energie a sociální pilíř udržitelného rozvoje – Erich Dalhammer
15:30–16:00 přestávka na kávu
16:00–16:30 Legislativní reakce na energetickou krizi – Karel Wirth, Martin Daněk
16:30–17:00 Aspekty umístování obnovitelných zdrojů energie na území CHKO Poodří – Václav Osmančík
17:00–17:30 Fotovoltaické systémy a památková péče – Jana Michalčáková, Iveta Merunková

- 17:30–18:30 Panelová diskuse – moderátor Radim Perlín
Panelisté – Jiří Bím, Iveta Merunková, Václav Osmančík, Roman Vodný (Karel Wirth), Michal Kuzmič
20:00–24:00 společenský večer

Pátek dopoledne

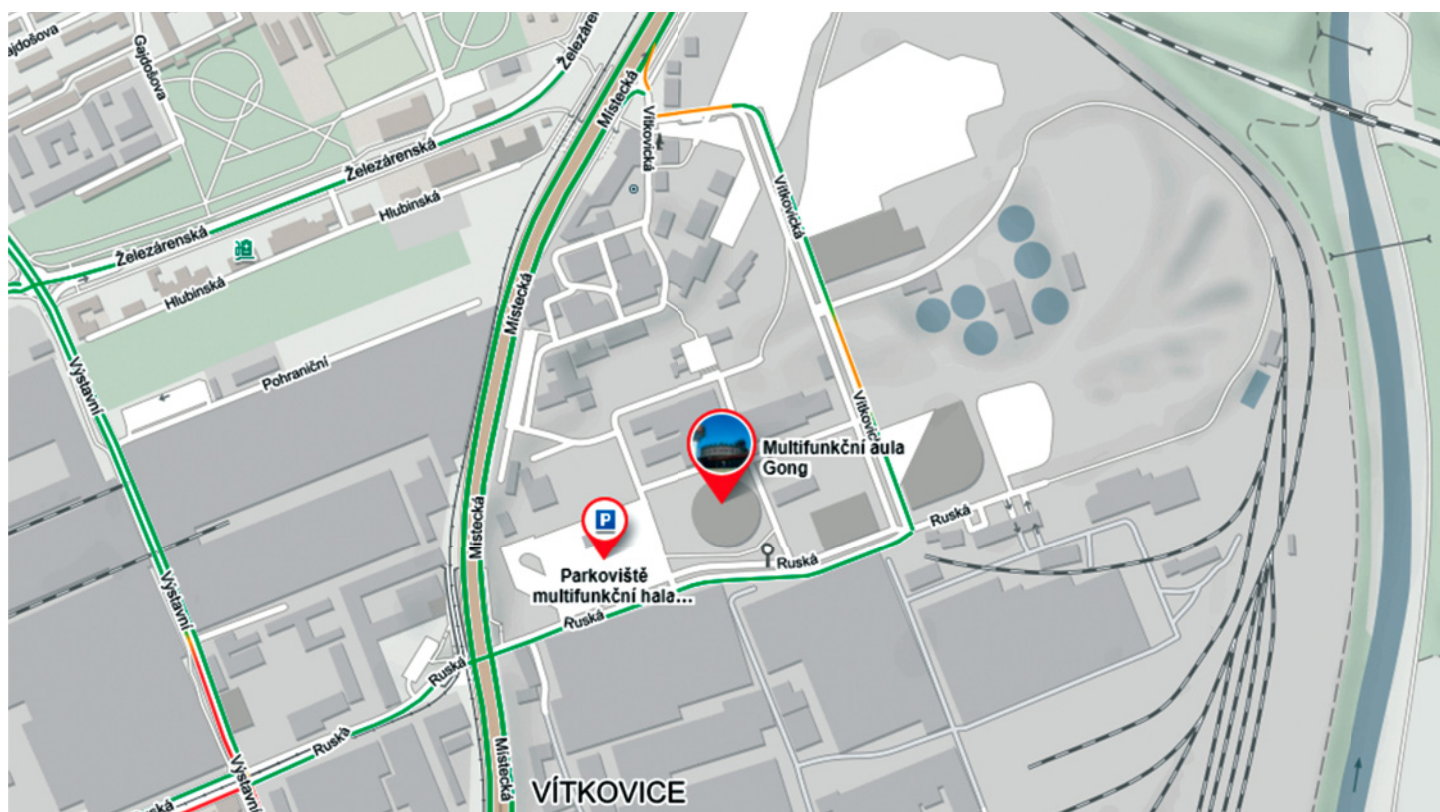
- 09:00–09:30 Problematika umístování OZE v území – David Petrák, David Třešňák
09:30–10:00 Posuzování vlivů výstavby a provozu obnovitelných zdrojů energie na životní prostředí (SEA, EIA) – Radim Misiáček
10:00–10:30 Perspektivní zdroje lithiové rudy v ČR (problematika využitelnosti lithných surovin pro výrobu

- obnovitelných zdrojů energie, dopady na životní prostředí a energetické transformace na surovinovou bezpečnost a soběstačnost) – Petr Bohdál, Josef Godány, František Ptíčen
10:30–11:00 Elektromobilita – Jan Macek
11:00–11:30 přestávka na kávu
11:30–12:00 Rozvoj geotermálních systémů v kontextu územního plánování – Antonín Tým
12:00–12:30 Informace z MMR – Roman Vodný
12:30–12:55 diskuse z pléna
Pátek odpoledne
12:55–13:00 závěr konference
14:00 odborná exkurze

Interiér haly Gong

Zdroj: dolnivitkovice

Město dobré pro život

Konference Asociace pro urbanismus a územní plánování se konala ve dnech 15. a 16. září 2022 v Poděbradech

Na srdce jsou Poděbrady, ale je to město jistě dobré pro život vůbec, a tak se sem to krásné urbanistické téma docela hodilo. Téma, které je naprosto univerzální, které pojme mnohé – je to jako se šťastným životem, každý jej vidí jinak a každý k němu dojde jinými cestami. A nešťastní urbanisté na konferenci určitě nepřijeli.

Už cestou do místa konání nás vítal skoro na každém rohu pan starosta **Jaroslav Červinka**, bylo totiž týden před komunálními volbami a město bylo opatřeno četnou předvolební „výzdobou“ propagující bezpečné, zelené a kvetoucí Poděbrady. A známá už tvář nás pak skutečně přivítala v Divadle Na Kovárně v areálu poděbradského zámku, kde se konference, již zahájil **Petr Durdík**, konala.

Nad konferencí, jež je už poněkolkáté konferencí akreditovanou (úředník ví, urbanistu to míjí), převzaly záštity mnohé osoby a organizace a první zdravici pronesla výkonná ředitelka Svazu měst a obcí ČR **Radka Vladyková**. Trochu nás vyděsila black-outem a podobnými hrozbami. Zabýváme se totiž věcmi „sluncem zalitými“ a rizika příliš neřešíme. Vyzvala nás, abychom dokázali dobře vyvážit automatizaci, digitalizaci, umělou inteligenci s prostorem pro život.

Nacházeli jsme se ve středu Evropy, v největším kraji s nejmenším krajem uprostřed, prostě ve Středočeském kraji, jehož představení se ujala **Lenka Holendová**, vedoucí odboru územního plánování a stavebního řádu krajského úřadu. Představení kraje, v němž se konference koná, je vždy těžkým úkolem, aby z toho nebyla vlastivědná vycházka po památkách a přírodních raritách, ale ani pouhá snůška statistických dat. Autorce prezentace se podařilo vyhmátnout nejdůležitější témata, jimiž žije 1 144 obcí, 26 úřadů územního plánování či 104 stavebních úřadů, vydávajících na 26 tisíc stavebních povolení ročně. Zmínila především témata spjatá s hospodářským životem, dopravními vazbami a jejich průměty do zásad územního rozvoje. Mapové aplikace a portály jsou pak dobrými pomocníky, které pomohou projít množstvím disponibilních dat a údajů.

Prezentace města Poděbrad se ujal jejich starosta **Jaroslav Červinka**. Nejprve spustil video či slide-show beze slov, aby nabídl, že může odejít, protože jsme všechno viděli.

Návštěvník poděbradského zámku má na výběr – vpravo restaurace, vlevo na konferenci

Naštěstí setrval a poutavě povídal o městě, kterému opravdu nic nechybí – má jen jediný problém: průjezdnou dopravu vedoucí centrem přes Jiřího náměstí (ale o tom bude řeč ještě později). Připomněl historii města i lázně (založených v roce 1908), provedl nás po nejvýznamnějších místech a památkách města, jehož centrem je desetihektarový park (!), nad nímž na druhém břehu Labe ještě vede Fryčův park, který ovšem všichni znají jen jako Oboru a ta má 20 ha rozlohy. Řeč byla i o spolkové činnosti – zejména sportovní, neboť Poděbrady jsou vyhlášeny Evropským městem sportu 2023. Svou bohatou prezentaci zakončil pan starosta poněkud anarchickým citátem „Komu se nelíbí za moje na mým, ať sobě vystaví lepší na svým“, jenž zdobí fasádu Obereignerovy vily, která vznikla v roce 1898 podle návrhu Josefa Fanty – a nebyla moc příznivě přijata. Jenže to bylo v době, jak by řekl Miloš Skalka, kdy hudba ještě měla nejen rytmus, ale i melodii, a kdy lidé patrně měli vkus a nikoli jen nároky.

Vít Řezáč, náš expert na zahraniční vztahy, na evropské dění v urbanismu a územním plánování, velký znalec všech evropských dokumentací připomněl Davoskou deklaraci (2018), v níž ministři kultury vyjádřili úsilí dosáhnout vysoce kvalitní úrovně stavební kultury. Deklarace má odezvu i v naší legisla-

tivě (politika architektury a stavební kultury, nový stavební zákon). A to je téma, kterým se zabývá **Natalie Hippová**, již Vít Řezáč uvedl. Pracuje v nadaci Bundesstiftung Baukultur sídlící v Postupimi. Nadace detailně mapuje vývoj stavební kultury, o čemž co dva roky vydává zprávu a další publikace, a věnuje se osvětě. Nosnou formou jsou dvoudenní workshopy a další vzdělávací pořady ve školách, muzeích, střediscích mladých lidí. A také reaguje na četné dotazy jak občanů, tak úřadů. Dvacetičlenný tým je veden urbanistou a zahrnuje architektky, geografy, právníky a specialisty na public relations.

Odpolední program prvního dne konference zahájil **Luděk Sýkora** příspěvkem na téma Vývojová dynamika sociálního vyloučení a segregace v Česku 2015–2020. Sociální soudržnost je jedním z pilířů udržitelného rozvoje, jenže v mnoha městech a obcích hrozí narušení soudržnosti. Vznikají sociálně vyloučené lokality a přibývá jich (310 v r. 2006 a 606 v r. 2015), třebaže počet obyvatel ohrožených sociálním vyloučením se snižuje. Důsledkem segregace je vytváření uzavřených či paralelních světů. Hned po dopravních problémech vč. parkování jde o problematiku, která nejvíce města a obce tíží. Řešením je sociální bydlení – viz vládní koncepce a návrh zákona, obsahující i princip desegregace, jehož

Předseda Asociace Petr Durdík a starosta Jaroslav Červinka doladují poslední detaily

cílem je prevence utváření a zmírnění existující segregace. Podle tohoto principu se nemá pořizovat sociální bydlení v už vyloučených lokalitách a místech k segregaci směřujících, ale tam, kde jsou podmínky pro inkluzivní sociální interakci, a u obyvatel žijících v nevhodných podmínkách. Pro identifikaci lokalit sociálního vyloučení není třeba používat mnoho dat, základním ukazatelem jsou totiž příspěvky na živobytí. Další spoustu výstupů jsem už nezachytil – ale lze odkázat jednak na sborník, jednak na on-line aplikaci (<https://web.natur.cuni.cz/segregace/aplikace/segregace/>), kde lze vše najít v mapách, podle nichž se už v mnohých obcích začíná rozhodovat o plánování a pořizování sociálního bydlení.

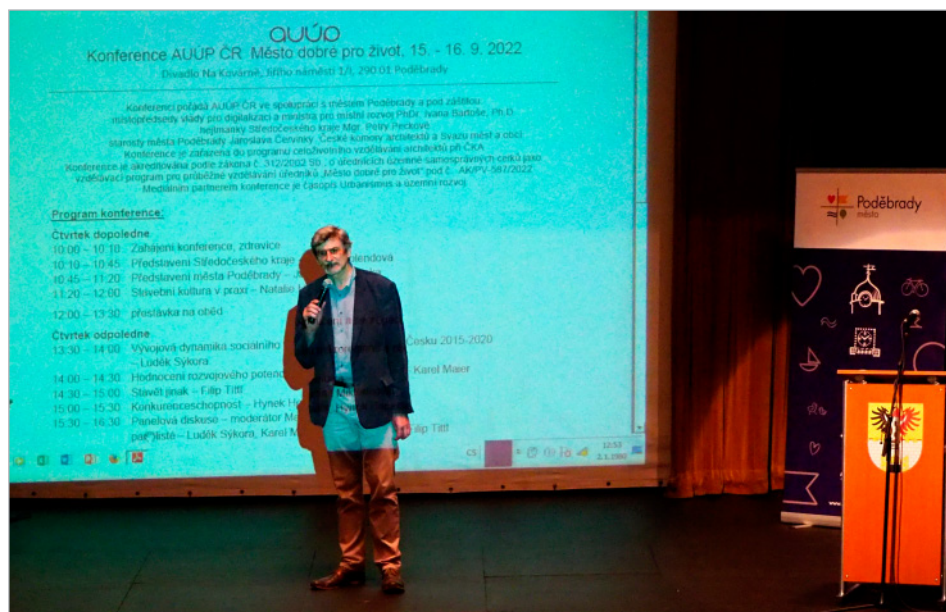
Podobně nás daty a kartodiagramy zavalil **Karel Maier**, který hodnotil rozvojový potenciál mikroregionů a obcí. Potřeba identifikovat rozvojový potenciál vychází například ze strukturální politiky EU, využití strukturálních fondů pro investiční činnost. Hodnocení pozitiv a negativ v ÚAP je zaměřené jen na územně plánovací agendu a obsahuje převážně kvalitativní hodnocení – tady jsou potřeba kvantitativní data. Principem hodnocení je porovnávání v rámci typů území, přičemž základní jednotkou pro hodnocení se staly obvody ORP, také obce a zázemí krajských měst. Hodnocení probíhalo podle pěti témat (hospodářství, demografické charakteristiky, sociální oblast, bydlení, environmentální oblast) a jejich znaků. Takže zatímco v předchozím příspěvku stačil údaj jeden, zde je potřeba spousta dat z různých zdrojů, mnohá existují, některá je třeba teprve „vytvářet“. I v tomto případě jsou výstupem výzkumu interaktivní aplikace s grafy nebo mapou (<https://potencial.mapovyportal.cz/>; <https://potencial.mapovyportal.cz/mapa/>).

Filip Tittl (UNIT architekti) svou přednášku nazval titulem knihy Stavět jinak, jíž je spolu-

autorem a která má spíše osvětový charakter. A jak jinak? Vysoce kvalitně a přitom ohleduplně k okolí se všemi možnými jeho zájmy a k životnímu prostředí. Dnešní město se oproti tradičnímu proměnilo: narostla složitost všech systémů a všech procesů. To proto vyžaduje velkou míru koordinace při přípravě lokalit. Ateliér má za sebou mnoho studií, z nichž autor vybral sedm vzniklých v rozmezí let 2018 a 2022 pro lokality v Praze, kde je vše obvykle nejsložitější, a tři z nich (Libuš, Nové Dvory, Florenc) pak podrobněji komentoval. Kupříkladu v Libuši šlo o tříkolový systém jednání s obyvateli, vlastníky, koordinaci zájmů, hledání konsenzů – a výsledkem je studie se silnou a podrobnou regulací zástavby, s koordinací majetkoprávních zájmů a s garancí vybavenosti. Studie se tak vlastně stává manifestem společenské dohody. A architekt Tittl vlastně předvedl i posun v profesi architekta (mediátor, vyjednaváč, psycholog) a jak složité bývá dojít k městu dobrému pro život.

Od studií do reality města, tedy dvojměstí Brandýs nad Labem-Stará Boleslav nás zavedl tehdejší místostarosta **Hynek Homolka**. Sloučením měst v roce 1960 vzniklo město s nejdelším názvem, které má dnes téměř 20 tisíc obyvatel a umístilo se na třetí příčce v indexu kvality života. Asi to nebude jen místostarostovým entuziasmem, výřečností a nákloností k filozofům (Aristoteles, Descartes, Kant), u nichž hledá filozofický základ, pevný bod (jakým ve městě může také být hospoda + škola + kostel). Ale spíše tím, že se ve městě velmi investuje. Každému projektu by měla předcházet důkladná analýza, což často chybí. A také je důležitá spolupráce – ta bohužel nefunguje optimálně ve vztazích s okolními obcemi nebo krajem. A závěrečnými hesly pak byly kreativita a inspirace – je třeba cestovat, dělat si poznámky, okoukávat dobrá řešení a ta využívat ve své práci.

Poslední čtyři jmenovaní přednášející pak zasedli k **panelové diskusi**. Roli moderátorky skvěle zvládla **Martina Miklendová**. Témata k diskusi ušila na tělo přednášejícím. *Jak data mohou přispět k rozvoji měst a obcí?* Sestavování žebříčků je jistou formou manipulace, spíše jde o to nabídnout soubor dat, aby měli kde jejich uživatelé po nich sáhnout a „vyhmátnout“, co jim k rozvoji poslouží. (Maier) *Existuje ideální skladba obyvatel?* Neexistuje, ve městech jsou velmi různorodé lokality. Různorodost je znak města. Důležitá je kultura, příklad (normální je chodit do práce, do školy). Problém začíná, když podíl problémových obyvatel překročí 15 %. Diskuse běží 10–15 let, ale není velká ochota s problémy moc dělat. (Sýkora) *My hledáme celospolečenská řešení, je třeba se soustředit na ta lokální.* (Homolka) *Možná by i obce chtěly, ale nemají pozemky, je problémem různorodé vlastnictví?* *Vlastnictví je*

Petr Durdík, oslněn programem, zahajuje konferenci

klíčový faktor. Města se musí zabývat majetkovou držbou, analýzou. (Tittl). Pro určitý projekt je možné nalézt několik lokalit, kde má obec určité pozemky, vyhodnocovat, porovnávat – možnosti jsou, ale nepracuje se s nimi. (Sýkora) *Jak ideálně nastavit postup od strategického plánu přes územní plán až k územní studii?* Je to nekonečný proces a my příliš akcentujeme „plán“. A vše má směřovat k udržitelnosti rozvoje – města jsou rigidní, co uděláme dnes, bude v nich léta. (Maier) *Je rozdílná práce pro developery a pro města?* Je třeba formulovat zájmy. Když je zájem stavět, pak to jde. Nejhorší bývají zkušenosti se soukromými vlastníky, zvláště pokud jsou zatíženi nějakými rodinnými historickými křivdami apod. (Tittl) *Není urbanizace spíše zájmem investorů než výsledkem strategie?* Učíme se participaci, je to nutno zažít, trvá to dvě generace. Jsem skeptický, že by existoval nějaký středobod, nějaká norma, kterou budou všichni přijímat. Mým středobodem je, že není žádný středobod. Různost ovšem neznamená, že budeme v boji. Územní plánování není technokratický obor, urbanismus je pochopení společenských souvislostí. (Sýkora) *My se to učíme, ale nemáme lidi, kteří by uměli moderovat lidi a vztahy, nestačí jen chtít.* (Tittl) *Participace by neměla být specializací v týmu, měli by to umět urbanisté, ale nejsou v tom školeni.* (Maier). *Participace je skloňovaný pojem, ale z kolektivního rozhodování nic kloudného nevzniklo. Chybí úcta k vědění, neumíme přijmout názor odborníka.* (Homolka) *Jenže ten odborník to neumí správně vysvětlit.* (Tittl) *Škola, kostel, hospoda. Jsou to středobody i dnešní mladé generace?* (Sýkora) – Tak to bylo pár střípků vybraných z diskuse, snad jsem nic příliš nezkrátil.

Následovalo **výroční shromáždění členů**, které bylo dokonce volební, ale záznam z něj není předmětem tohoto textu.

Předmětem ale musí být **společenský večer**. Pro některé to bývá hlavní bod programu, kvůli němuž na konferenci jezdívají: popít, popít, s kamarády a přáteli se sejit, mnohé prodiskutovat. A co teprve když je takový večer ozvláštěn dvěma oslnivými dámami, resp. tím, co předvedly.

Radomíra Sedláková představila svou novou knihu *Moderní architektura Poděbrad 1897–2020*, v níž se jí podařilo sestavit přehled nejvýznamnějších poděbradských staveb, doplnit archivními materiály a mnohdy i dohledat jména tvůrců. Mnozí si tak odvážejí pěknou vzpomínku na Poděbrady, knihu s podpisem a věnováním, která ale může nalákat k dalším toulkám po architektuře města – s knihou vybavenou i pěknými orientačními mapkami (což nebývá bohužel sa-

Divadlo Na Kovárně bylo útulným místem pro konferenci, sezení v divadelním uspořádání nutilo k soustředění (nikam pořád necourat), ale poznámky na koleně se psaly obtížně

Ke kuloárovým diskusím posloužilo i první hradní nádvoří (Natalie Hipp a Vít Řezáč)

mozřejmě) to bude snadné. Všichni účastníci konference byli navíc obdařeni knihou *Poděbrady v proměnách staletí (2. díl, 1850–1948)* Evy Šmilauerové, a tak výbava pro další cesty do Poděbrad je dokonalá.

Druhou dámou, tedy slečnou, která jistě ve velkou dámu naší hudby doroste, byla **Sabína Elena Müllerová**, studentka klasického zpěvu na Mezinárodní konzervatoři ve třídě Jany Rykové. Její vystoupení dodalo společenskému večeru nebyvalou noblesu a urbanistickému vnímání další rozměr.

Podzimní konference bývá pravidelně doprovázena výstavou *Urbanistického projektu roku*. Do osmého ročníku soutěžní přehlídky 2022 bylo přihlášeno 16 projektů. Šest projek-

tů, nominovaných na titul urbanistický projekt roku, podrobně popsal předseda správní rady Nadace pro rozvoj architektury a stavitelství **Jan Fibiger**. Vlastně vynechal ten vítězný, který bude představen v následující, samostatné prezentaci. Všiml si, že vlastně jakékoli druhy urbanistických projektů (od územních a regulačních plánů po urbanistické, krajinářské a jiné studie) se už dnes prezentují ve 3D, ve vizualizacích, ve formě přístupné i veřejnosti. Krátce taky shrnul *Stavbu roku*, do níž bylo přihlášeno 31 staveb.

David Mateáško, městský architekt Kolína a Čáslavi, pak prezentoval avizovaný urbanistický projekt roku 2022, a to *Jiráskovo náměstí v Kolíně*, které v návrhu pro architektonicko-urbanistickou soutěž řešili Verónica Gallego

Sotelo a Ondřej Fabián. Kolínský městský architekt připomněl historii místa, centra Zálabí, jeho proměnu v 60. letech minulého století atd. Vítězný tým projekt rozpracovává, přičemž jej stále prezentuje veřejnosti. Participace je spoluúčast, není ale spolurozhodování. Na závěr připomněl citát Edmunda Burkeho, britského politika a zakladatele konzervatismu, citát, který by mohl být mottem urbanistů: „Společnost netvoří jen lidé, kteří v ní momentálně žijí, ale je tam i partnerství s těmi, co zemřeli, a s těmi, co se narodí.“

Název dalšího příspěvku – Tvorba měst pohledem lidského pilíře trvale udržitelného rozvoje – zní dost nevzrušivě a kdo by ve vztahu urbanismu a územního plánování s udržitelným rozvojem nějaké drama nebo kovbojku hledal, že. Jenže ona smrt přišla... Slova se ujal **Ivan Rynda**. Přiznávám selhání.

Jen v útržcích nevalné kvality jsem ve svém poznámkovém bloku zaznamenal, že nejprve se přednášející věnoval definici udržitelného rozvoje, resp. chybám v jeho výkladu. Některé plynou z vadného překladu (ability vs. schopnost vs. možnost; welfare vs. blahobyt vs. pocit zdraví a pohody), z neporozumění (například pověra harmonie, harmonizace všech tří pilířů – nejde přitom o ochranu přírody ani o expanzi všech tří pilířů, v ohnisku zájmu totiž stojí člověk), ale bylo pojednáno i o mnoha dalších. Výsledkem byla autorova vlastní definice: Trvale udržitelný rozvoj je souborem strategií, které pomocí ekonomických prostředků (ne cíl, ale prostředek) dokáží uspokojovat lidské potřeby všeho druhu (cíl!) s respektem k environmentálním limitům (ne cíl, ale limit). Pak se Ivan Rynda věnoval lidskému pilíři, jeho potřebám, hodnotám, kvalitě života. Zásadou udržitelného chování je uskrov-

nit se, odvrhnout vše, co je zbytečné, ponechat si jen to nezbytné, co ke kvalitnímu životu potřebuji. Pak jsou ovšem dvě cesty. Jedna představuje jednodušší volbu, jednorázovou. To když nějaká lesana uloví toho svého, předělá ho a šup s ním na chalupu a tam žijí přírodním soběstačným životem s benefitem prostoru, přírody, klidu. To je cesta dobrovolné chudoby. Druhá cesta je náročnější, jde o uvědomělou skromnost. Jde o každodenní rozhodování nad každou činností (mýt kelímek od jogurtu pod horkou vodou, nebo jen pořádně vyškrábat a vhodit do plastů), tedy ekologie ve svém okolí = ekologie. Je přitom možné dopřát si i určitého luxusu (vzdám-li se v Praze auta, pak klidně mohu mít dvě slušná kola, silniční a terénní, stejně jako pro náročnou práci si přednášející dopřeje špičkový notebook). Tolik střípky z poznámkového bloku. Nejlépe bude odkázat vás na článek ve sborníku, který ovšem nemůže zprostředkovat expresivní a zapálenou akci přednášejícího. Toto jsou přesně ta vystoupení, kvůli kterým je třeba na konferenci jezdit.

Jedním ze základů spokojeného života je kvalitní bydlení. O podpoře dostupného bydlení a prioritních nástrojích ministerstva pro místní rozvoj pohovořil **Vít Lesák**. Dostupnost bydlení je také prioritou vlády. Svou přednášku rozdělil do čtyř částí. V první části se zabýval tím, koho se vlastně problém bydlení týká. Jde o cca 10–13 % obyvatel, začíná ale dopadat i na střední třídu a to už pak představuje čtvrtinu obyvatel. Druhá část se zabývala nástroji, které bytovou nouzi mohou ovlivnit. Mluvil o zákoně o podpoře bydlení. Pilíři reformy jsou především kontaktní místa, systém garancí pro obce i soukromé majitele, asistence v bydlení. To vše musí být provázáno i s dalšími systémy: dávkový systém, investice do bytového fondu, sociální práce a služby. Třetí část pojednávala o investicích, finančních zdrojích, státním rozpočtu, bankovním sektoru i soukromém kapitálu. Ve čtvrté části pak přednášející nastínil, jaké další reformy by mohly pomoci v dostupnosti bydlení: reformy v družstevnictví, ale třeba i v územní plánování.

Simona Vondráčková hned v úvodu své přednášky Krajina ve městě přiznává, že je to téma asi divné, ale kde jinde jej otevřít než na takové odborné konferenci. Zelená infrastruktura, funkce zeleně ve městě (přírodní, hygienická, mikroklimatická, akustická, ochrana vůči prašnosti, rekreační, sociální, estetická, prostorotvorná) a další výčty asi nepřinesly účastníkům žádné nové poznatky. Možná zajímavější a praktičtější mohl být odkaz na § 12 odst. 4 zákona o ochraně přírody a krajiny, tedy kdy se v zastavěném území či zastavěných plochách neposuzuje krajinný ráz,

Panelová diskuse: pánové Hynek Homola, Filip Tittl, Karel Maier a Luděk Sýkora v napjatém očekávání, jaké otázky si pro ně připravila moderátorka Martina Miklendová (mimo záběr)

Radomíra Sedláková už může mít úsměv na tváři, detektivní práce skončila, kniha je na světě a ještě se dostává k architektům a urbanistům

Sabina Elena Müllerová zajistila hudební osvěžení účastníkům společenského večera

případně jmenování tří případů, kdy se posuzuje (území přírodního nebo přírodě blízkého charakteru; chráněná území, významné krajinné prvky nebo přírodní parky; vliv na krajinu v celoměstských souvislostech). Nelze autorce upřít odvalu, s níž se pustila do vcelku teoretického přístupu k zeleni ve městě – ostatní přednášející měli situaci snadnější, většinou prezentovali nějakou svou vlastní práci.

Milan Košář je v Poděbradech městským architektem a svým urbanistickým návrhem Jiřího náměstí navázal na úvodní povzdech pana starosty o snad jediném velkém problému města. Prostor náměstí se v historii vyvíjel, jak jsme na historických snímcích zhlédli, novou, reprezentativní funkci získal osazením sochy krále Jiřího. Dnes jde o prostor silně dopravně zatížený, jak skvěle dokázalo nadhledové video. Prostor se rozpadá na dvě části, dva ostrovy se dvěma přechody. Autor vcelku jednoduchou cestou – přesunem průjezdné trasy k jižní straně náměstí – prostor náměstí sceluje, a vytváří tak z velké křižovatky prostor pro setkávání. Zmínil ovšem také širší urbanistické a dopravní souvislosti s tranzitem po dálnici D11, návrhem nového mostu apod. Ale už teď je možné s náměstím něco pozitivního udělat.

Deset let zkušeností Kanceláře veřejného prostoru IPR Praha popsala **Kristina Ullmannová**. Kancelář za tu dobu zpracovala množství metodických materiálů – například manuál tvorby veřejných prostranství, koncepci pražských břehů, umělecká

díla na veřejných prostranstvích či pražské hřbitovy. Nový je pak katalog doporučených prvků veřejných prostranství. Smyslem je koordinace různých zájmů, předcházení konfliktům. Katalog sahá do velkých detailů ve třech tematických celcích: mobiliář, povrchy (dlažby), doplňky, detaily a příklady řešení. Nejde o metodiku celoměstskou, vždy je vazba na určité lokality, na urbanistický charakter místa. Předpokládá se, že katalog bude použitelný ve veřejných zakázkách, bude lze jej zapracovat do smluv. Chystá se také webová aplikace.

Tvorbě veřejných prostranství města Prešova se pak věnoval **Dušan Burák**. Také zde vytvořili, inspirováni Prahou, manuál tvorby veřejných prostranství. Nejdůležitější etapou byla analýza, pasportizace, vyhodnocování částí

Jan Fibiger se zachoval prudce ekologicky, přijel „svou“ výstavu zkontrolovat na elektrokoloběžce

města s účastí veřejnosti, tvorba pocitových map, klasifikace prostorů, zónování města podle urbanistické struktury. Návrhová část obsahuje řešení + doporučení + příklady, přičemž navrhovaná řešení např. ulic jsou schématem, které rozpracuje projektant. Manuál je schválen jako strategický materiál a slouží především jednotlivým odborům na městě.

Do třetice se manuálům směřujícím ke zkvalitnění veřejného prostranství věnoval architekt-památkář **Petr Šusta**. Prezentoval manuály odboru památkové péče pražského magistrátu, které se zaměřují na dvě oblasti: na restaurační zahrádky a na reklamní zařízení. Z restauračních zahrádek, které si většinou dnes zřizují sami hospodští, bez účasti architekta, jsou často velké stavby s přípojkami. Regulace je tedy žádoucí. Mělo by jít o zařízení sezónního charakteru bez přípojek. Manuál doporučuje typy ohrazení, nábytek, slunečníků. Ještě větším problémem jsou reklamy, které si na domy umísťují podnikatelé s představou, že čím křiklavější bude, tím větší obchodní úspěch zajistí. Manuál zohledňuje dům, místo ve městě, typ provozovny. Rozlišuje nutnou a nadbytečnou reklamu. Oba manuály mají významně zjednodušit práci památkářům.

Úplný závěr konference zajistil **Roman Vodný**, ředitel odboru územního plánování MMR, když už tradičně sdělil aktuální informace z ministerstva, přesněji řečeno z legislativního prostředí územního plánování. Některé novinky jsou nesporné, ve Sbírce zákonů už publikované – zákon č. 195/2022 Sb., který odkládá účinnost nového stavebního zákona o jeden rok, zákon č. 197/2022 Sb., tzv. lex Ukrajina, který v souvislosti s ozbrojeným konfliktem upravuje některé postupy v územním pláno-

To jsou ty kontrasty – poděbradský zámek kulisu pro nový urbanismus

Jó urbanismus, ten se musí dělat od srdce

vání a stavebním řádu. Jiné novinky, týkající se zejm. standardizace, byly teprve avizovány – novely vyhlášek č. 500 a 501 z roku 2006 – a už jsou ovšem také zveřejněny ve Sbírce zákonů. Věcná novela nového stavebního zákona je v procesu legislativní přípravy a je otázkou, co v dnešní turbulentní době ještě platí a jaké změny nastaly. Jistotou bude zase až sbírka zákonů. Roman Vodný je velkým milovníkem železnice, a tak nás na závěr oblažil připomenutím lokomotivy 770, která díky označení ČME byla nazývána Čmelák. Sice ještě slouží u Českých drah, ale je jich málo.

A tak spolu se Čmelákem odbzučela i tato poděbradská konference. Nezbyvá než se těšit na další, tentokrát v Ostravě.

Fotografický doprovod: Zdeněk Černý

Zdeněk Černý

Workshop AUÚP 26. 1. 2023: Prostorová regulace v územně plánovací dokumentaci a její možnosti standardizace

Na konci ledna tohoto roku proběhl dnes již tradiční workshop našeho zájmového spolku, tentokrát ve spolupráci s Nadací ABF (velké díky arch. Špačkové a arch. Fibigerovi), která nám poskytla prostory a občerstvení ve svém sídle na Václavském náměstí v Praze, a to za účasti téměř 40 účastníků z řad projektantů, pedagogů a zaměstnanců státní správy vč. kolegů z Ministerstva pro místní rozvoj ČR, Agentury ochrany přírody a krajiny ČR či Národního památkového ústavu.

Moderování celé akce se vedle mě ujala i arch. Vondráčková (FSv ČVUT), která nejen že do celé diskuse vnesla toto téma skrze právě probíhající grant u TAČR (TITSMMR101), ale i téma prostorové regulace v rámci koncepce uspořádání krajiny a dohody na podmínkách ochrany krajinného rázu.

Úvodní slovo si vzali zástupci MMR ČR (arch. Morkus, ing. Vrbová), kteří přivítali možnost zúčastnit se této pracovní debaty nad aktuálním tématem spojený s probíhající standardizací v územním plánování. Následně vystoupili se svými krátkými příspěvky řešitelé výzkumného záměru (doc. Durdík, arch. Vondráčková, arch. Řezáč), kteří představili cíle projektu a dosavadní výstupy spojené s rešerší prostorové regulace v ÚPD. Zajímavým příspěvkem byla rešerše zahraničních územně plánovacích nástrojů v podání kolegy arch. Řezáče.

V následujícím bloku jsme se věnovali pohledu a zkušenostem zástupců státní správy, kde jsme si vyslechli prezentaci zástupkyně Odboru obecné ochrany přírody a krajiny na AOPK ing. Kubištové o zkušenostech v oblasti správy CHKO v ČR a o požadavcích prostorové regulace v jimi chráněných územích. Na tuto prezentaci následně navázala diskusním příspěvkem zástupkyně Krajského úřadu Jihočeského kraje ing. Tříšková. Tím začala ta správná profesní diskuse, která se následně překloupila do prezentací projektantů ÚPD, kteří poskytli návody, jak je možné pracovat s prvky prostorové regulace především v regulačních a územních plánech. V této sekci postupně vystoupily arch. Poláčková (ÚP Ústí nad Orlicí) a arch. Kabelková (RP MPZ Chrudim), na něž navázali se svými příspěvky arch. Dokoupil (ÚP Brno) a arch. Dujka (regulace, zelená infrastruktura, agrivoltaika). Mezi prezentacemi vystoupil se svými poznámkami a postřehy ing. Sklenář, a to ve vztahu k historii změn stavebního zákona, který v současné době umožňuje používat prvky regulačního plánu v územních plánech.

Obecně se celá diskuse vedla především o definicích používaných prvků prostorové regulace, o možnostech jejich standardizace a rozsahu prvků regulace v územních plánech.

Celý obsah workshopu byl velice rozsáhlý, proto vás budu o podrobnějších tématech informovat v příštím vydání Aktualit.

Na závěr si dovoluji ocitovat reakci jednoho z účastníků workshopu, která nám poskytuje důkaz, že pořádání těchto typů odborných setkání mají svůj smysl.

„... Toto téma se velmi úzce dotýká budoucího směřování v naší profesi, protože se změnila legislativa a cílem workshopu bylo hledání možných odpovědí, jak dál postupovat. Regulace, resp. stanovování podmínek, velice zásadně postupuje celou naší profesí. Zatím se ale stále ještě učíme hledat nějaká optimální a udržitelná řešení. Probíraná témata byla aktuální, zajímavá, příspěvky byly dobře připravené, měly vysokou úroveň a panovala výborná pracovní atmosféra, s nevyřčeným cílem posunout se někam dál, ve stylu – sami sobě v těžké době, aneb nikdo to za nás neudělá. S kolegy jsme se shodli, že to byl jeden z nejlepších workshopů, které kdy naše Asociace připravila, resp. jsme si sami připravili.“

Těším se s vámi na viděnou na březnové konferenci v Ostravě a přeji vám pohodu ve vaší práci v soužití s platnou legislativou a standardizací.

Václav Jetel

Umíme smysluplně plánovat a projektovat zemědělskou krajinu?

Proč se zajímat o zemědělskou krajinu?

Zemědělská krajina jako zdroj vody a potravin

Zemědělské krajiny pokrývají více než polovinu území státu. V celostátním měřítku tak výrazně ovlivňují dvě zásadní životní potřeby lidské společnosti – vodu a stravu. Atributy zemědělské krajiny výrazně ovlivňují množství a rychlost doplňování podzemních vod. Rozsah a kvalita zabírané zemědělské půdy snižuje míru „domácí“ potravinové zabezpečení.

Zemědělské krajiny mají výrazný „historický škraloup“

V průběhu 70. a 80. let minulého století byly na podstatné části zemědělské půdy ČR prováděny pozemkové úpravy. Jejich cílem bylo vytvořit vhodné podmínky pro intenzivní, velkovýrobní zemědělské hospodaření, často na úkor mimoprodukčních funkcí krajiny. Odvodňováním, zatrubňováním nebo napřimováním drobných vodních toků, odstraňováním nelesní vegetace (alejí, remízků apod.), zornováním trvalých travních porostů, rušením účelových komunikací, odstraňováním mezí apod. byla umožněna agregace pozemků do rozsáhlých bloků orné půdy. Negativní dopady těchto velkovýrobních úprav krajiny nejsou doposud napraveny.

Zemědělské krajiny jako příležitost pro eliminaci hrozeb

Důsledky klimatických změn (jako příklad lze uvést vysoké teploty, sucho, přívalem deště, bleskové povodně) se v posledních desetiletích začaly projevovat změnou četnosti a intenzity extrémních jevů. K jejich eliminaci mohou napomoci smysluplná opatření v zemědělské krajině. Změna klimatu představuje další riziko pro potravinovou zabezpečení.

Co determinuje plánování krajiny v ČR?

Absence celostátního přístupu

V ČR lze většinu území označit jako kulturní krajinu. Ta je charakteristická kombinací přírodního prostředí a prostředí, které bylo utvářeno lidskou činností. Polyfunkční charakter kulturní krajiny proto vyžaduje celostátní přístup. V ČR je však péče o krajinu rozložena na jednotlivé složky. Resorty stanovují koncepcce a strategie jejich rozvoje, zajišťují po-

třebná opatření. Resortní postupy však nejsou dostatečně koordinovány a prováděny.

Nesystémový přístup k udržitelnosti krajiny

Udržitelný rozvoj území, tím tedy i udržitelné krajiny, je uveden na celostátní úrovni všeobecně platnými principy jako strategický cíl. Chybí však systémové dořešení způsobu, jak relevantní záležitosti strategického cíle promítat až na místní úroveň obcí.

Veřejný zájem v krajině a vlastnická práva

Krajina plní řadu mimoprodukčních funkcí, které lze označit jako veřejný zájem. Krajina se přitom skládá z pozemků, jež jsou převážně v neveřejném vlastnictví. Rozvoj krajiny v prostorech s odůvodněným veřejným zájmem je tak výrazně závislý na vyřešení dotčených vlastnických práv.

Gesce za udržitelnou krajinu na místní úrovni

V systémovém pojetí ochrany a tvorby udržitelné krajiny nesmí chybět jednoznačně daná gesce (právy a povinnosti) za tvorbu a management udržitelné krajiny na regionální a zejména lokální úrovni. Na místní úrovni je naznačena gesce obcí. Krajinařským výstupem komplexních pozemkových úprav je „Plán společných zařízení“. Jednotlivá opatření jsou umístěna na pozemcích obce. Ale financování jejich realizace a management zemědělské půdy obce v gesci nemají. A tam, kde nejsou komplexní pozemkové úpravy vyhotoveny (cca 2/3 kata-

strálních území), nemají obce ani pozemky pro krajinařská opatření.

Finance

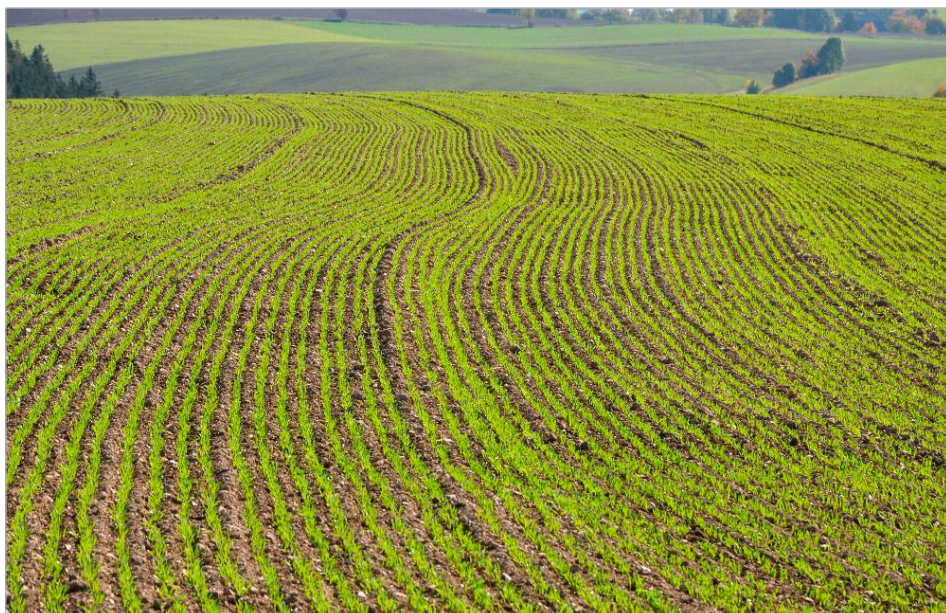
Financování krajinařských opatření vychází z resortního přístupu ke krajině. Dotační tituly mají složitá pravidla, a hlavně jim chybí smysluplná provázanost. Veřejné finance tak nesledují celostátní přístup ke krajině a nemají vazbu na řešení krajiny stanovené v územně plánovacích dokumentacích. Není dostatečně řešeno financování managementu realizovaných krajinařských opatření.

3. Jaké cíle má plánování krajiny v České republice?

Strategický cíl

Udržitelný rozvoj krajiny jako strategický cíl společnosti

Ve stavebním zákoně je jako jeden z cílů územního plánování uveden udržitelný rozvoj území. Ten je podmíněn existencí udržitelné krajiny. Udržitelnou krajinu je proto možno chápat jako strategický cíl celé společnosti. Převažuje však formální přístup. Na celostátní úrovni existuje řada resortních a složkových koncepcí a strategií. Ty však nejsou vzájemně koordinovány a provázány (místně, časově, finančně apod.). Nejsou specifikovány podmínky udržitelnosti krajiny na jednotlivých úrovních (stát, kraje, ORP, obce). Je potřeba se zabývat fyzickým stavem krajiny a jejím managementem na úrovních, kde lze a je nutné řešit problémy v potřebných souvislostech.

Českomoravská vrchovina

Foto: Luděk Kolář (2022)

Cíle návrhu koncepce uspořádání krajiny v řešeném správním území

Správní hranice nekorelují s členěním přírodního prostředí (dílní povodí, biochory, bioregiony apod.). Územně analytické podklady na jednotlivých úrovních (ORP, kraje a ČR) mohou pomoci toto slabé místo překonat. Druhé slabé místo spočívá v nedostatečné odborné i laické diskusi o cílech plánování krajiny na úrovni řešené obce. Téma krajiny je obvykle diskutováno hlavně v negativních souvislostech (záplava, sucho, eroze, kůrovce apod.), bez znalosti dostatečných souvislostí. Na úrovni obcí mají ke krajinně užší vazbu zejména obyvatelé daného města, obce či sídla. Jejich zájem na attributech okolní krajiny je nutno promítnout do formulace cílů pro „jejich“ krajinu.

Zadání obvykle obsahuje příliš obecné (neurčitě) požadavky na řešení koncepce uspořádání krajiny. Obce mají zájem primárně řešit zastavěné území sídel a jejich případný plošný rozvoj. Obvykle nepředchází dostatečná odborná i laická diskuse o cílech plánování krajiny na úrovni řešené obce.

Chybí racionální přístup

k podkladům pro návrh rozvoje území

Stupňující se problémy s vodou, suchem, záplavami, potravinovou zabezpečeností apod. významně souvisí se stavem krajiny a s jejím managementem. Reakční doba veřejné správy potřebná k jejich vyřešení je však příliš dlouhá a obvykle nesystémová. Materiál věnovaný novým principům pozemkových úprav uvádí: „V současné době se často většina opatření vodohospodářského charakteru navrhuje a dimenzuje pro podmínky minulých desetiletí, v lepším případě pro podmínky současné krajiny.“¹⁾ [zakazky.spucr.cz] Plánování krajiny musí „umět“ dle potřeby operativně reagovat na změny klimatických podmínek. Je zapotřebí připravovat krajinu, která se lépe vyrovnává s klimatickými a hydrologickými extrémami (např. akumulace vody z přívalových srážek). Plánování krajiny má větší přidanou hodnotu, pokud vychází ze znalosti vývoje krajiny řešeného území v delší časové řadě. Je proto žádoucí vyhodnocovat trendy a zpětnou vazbu na provedená opatření.

Jaké nástroje má veřejná správa pro plánování a projekci zemědělské krajiny?

Nástroje veřejné správy

Veřejná správa má k dispozici dva nástroje pro řešení krajiny na úrovni obce. Jedná

se o územní plán a komplexní pozemkové úpravy. Obě dokumentace mají určitou míru potenciálu k celostnímu pojetí krajiny. Z různých důvodů není jejich celostní potenciál dostatečně využíván.

Koncepce uspořádání krajiny

Územní plán má výstup „Koncepce uspořádání krajiny“, který stanovuje krajinářskou koncepci ve správním území řešené obce. K vyjádření koncepce používá územní plán dva základní nástroje – vymezuje plochy a koridory. Koncepci uspořádání promítne do území rozčleněním krajiny na jednotlivé plochy s rozdílným způsobem využití. Plochám stanoví podmínky pro jejich užívání a pro jejich případné změny. Dále jsou posouzeny požadavky na změny v krajinně. Pokud nejsou ve střetu s navrženou koncepcí, vymezí pro ně potřebnou plochu či koridor. K dispozici má také instrument veřejně prospěšného opatření. Na jeho základě je pak v případě nenalezení dohody s vlastníkem možnost začít prosazovat veřejný zájem procesem vyvlastnění.

Plán společných zařízení

Komplexní pozemkové úpravy se zabývají krajinou v návrhu „Plánu společných zařízení“. Na základě průzkumu a rozboru zemědělského půdního fondu v řešeném katastrálním území navrhne koncepci řešené zemědělské krajiny. V optimálním případě do připravované koncepce promítne koncepci uspořádání krajiny stanovenou ve vydaném územním plánu. Koncepci krajiny promítá do území návrhem jednotlivých opatření, která jsou v podrobnosti potřebná k rozhodnutí. Navržená opatření umístí na pozemky či jejich části. Z hlediska vlastnictví jsou navržená krajinná opatření zařazena do majetku obce.

Překryv témat řešených v ÚP i KPÚ se týká zejména prostupnosti krajinou, vodního režimu území, eroze, územního systému ekologické stability a protipovodňové ochrany. Zde vzniká nejčastěji nesoulad mezi ÚP a KPÚ. Plán společných zařízení je následně realizován z veřejných zdrojů.

Slabá místa plánování krajiny v územním plánu

Problémy, které vznikají mezi územním plánem a pozemkovými úpravami, mohou být důsledkem slabých míst územního plánu.

– průzkumy a rozbor krajiny

Územní plán, na rozdíl od komplexních pozemkových úprav, nemá ve standar-

du fázi průzkumů a rozborů. Krajinářům územního plánu chybí možnost zjistit aktuální stav řešené krajiny a vyhodnotit jej v problémovém výkresu. Územně analytické podklady ORP sice poskytují obcím informace potřebné pro řešení horizontálních vazeb krajiny za jejich správní hranicí. Nemohou však plnohodnotně nahradit průzkum a rozbor krajiny správního území řešené obce v podrobnosti 1 : 5 000. Projektant pozemkových úprav má podrobnější znalost řešeného území.

– nejistá pozice krajináře

Pozici krajináře, jednoho ze specialistů řešících územní plán, obsazuje nositel zakázky. Není povinnost angažovat krajináře s autorizací A3. Řešení krajiny tak mohou suplovat jiné autorizace (A0, A1, A2). Autorizace A3 často chybí v územních plánech malých obcí. Nízká cena jejich územních plánů souvisí s tím, že se odvíjí, zjednodušeně řečeno, od rozsahu zastavěného území a zastavitelných ploch. Přitom ale podíl krajiny je v řešeném území značný. Krajinář není stabilní součástí ani řešitelských týmů pozemkových úprav.

– různorodá implementace krajiny v územních plánech

V praxi existuje široké spektrum interpretace přístupu k plánování krajiny. Jedná se například o individuální pojetí návrhu koncepce uspořádání krajiny nebo principů vymezení ploch s rozdílným způsobem využití. Naopak vyhotovení komplexních pozemkových úprav má velmi podrobnou metodiku. Individuální interpretace komplikuje obsahovou koordinaci ÚP a KPÚ.

Závěr

Zemědělské krajiny představují svým rozsahem a významem důležitou složku krajiny, která výrazně ovlivňuje rozvoj společnosti. Na rozdíl od dalších složek krajiny (plány péče zvláště chráněných území, plány povodí, oblastní plány rozvoje lesů, lesní hospodářské plány apod.) se lze koncepcí rozvoje zemědělské krajiny zabývat jen na místní úrovni. Jako pozitivum lze označit skutečnost, že je systém založen a lze jej upřesňovat či doplňovat. Výchozí algoritmus má následující logické kroky:

- vyřešit koncepci uspořádání krajiny správního území obce v jejím územním plánu,
- vyprojektovat nezbytná krajinná opatření v měřítku, ve kterém se rozhoduje,

1) Nové principy pozemkových úprav v podmínkách adaptace krajiny na klimatickou změnu a způsoby jejich implementace, prof. Ing. Petr Sklenička, CSc. ve spolupráci se SPÚ.

- následně vyřešit vlastnické vazby v komplexních pozemkových úpravách,
- krajinná opatření navržená ve veřejném zájmu realizovat z veřejných prostředků a jejich managementem pověřit obec.

Výraznou slabinu představuje rychlost. Pokud bude dosavadní tempo zpracování

komplexních pozemkových úprav zachováno, potrvá ještě 60 let, než budou pokryta všechna katastrální území komplexními pozemkovými úpravami. A ještě důležitější informace není sledována vůbec. Není sumárně evidováno, v jakém rozsahu již byla navržená krajinná opatření realizována. Tam lze předpokládat ještě pomalejší tempo.

Klimatologové v současné době nevědí, zda průměrná teplota v roce 2080 naroste o 2,4°C nebo o 5,4°C. Je však zcela zřejmé, že na krajinu nepostačuje pohlízet prizmatem jednoho volebního období resortních ministrů.

Vladimír Mackovič

Města jsou základem hospodářské prosperity a společenského rozvoje

„Požadavkem při stavbě měst je uměřenost a vzájemné harmonické proporce“.

Aristoteles

Otázky postavení urbanismu a územního plánování v rozvoji měst a regionů [1]

Prožíváme dobu, kdy rozvojové aktivity investorů, ale i environmentálních sdružení jsou intenzivně zaměřena na města víceméně bez ohledu na jejich kapacitu či potenciál. Urbanisté z podstaty své práce zastávají vyvážený postoj k rozvoji sídel a ochraně krajiny. K dispozici však mají jen územní plánování, svůj talent a své pochybnosti, jako nástroj humanismu, ochrany přírody, historického dědictví a hospodářské stability území města.

Ať pracujeme na strategickém plánování, územním plánu, územní studii nebo územním rozhodnutí, vždy jde o město. Město je součástí průmyslu, obchodu, služeb, bydlení, vztahu k přírodě, je součástí prvků sítě územní stability, vodního hospodářství aj.

Polyfunkční a polycentrický princip

Urbanizace v národním i evropském měřítku má být zaměřena na městský rozměr, s polyfunkční strukturou. A pro regionální rozměr strukturou polycentrickou, s charakterem aktivně spolupracujících měst sdílejících vzájemně svá specifika. Prosperita měst je závislá na úsporné mobilitě jak s přesunem uvnitř sídla, tak dopravou v regionu a tranzitem v širším měřítku. Jde o přímou úměru mezi pohybem lidí, zboží, informací ve městě a jeho hospodářským úspěchem, jeho sociálním začleněním do harmonického koncertu spolupracujících měst.

Je v možnostech nás urbanistů, aby územní plánování bylo nástrojem k navrhování sídel jako polyfunkčních, aby vybrané provozy,

služby, bydlení, občanská vybavenost existovaly společně na vhodném místě, v rozumné docházkové vzdálenosti. Funkční zóny byly žádoucí v etapě industrializace, zástavba potom odpovídala potřebám průmyslové výroby, bez ohledu na problémy města. Namísto integrace funkcí vhodných v této vývojové etapě se plánovalo jejich rozložení na ploše města, dále přerůstajících do krajiny. Tato koncepce generovala mobilizaci společnosti, dávala lidem do pohybu za prací, službami, kulturou – jejich povinnostmi, cíli a potřebami. Polyfunkční struktura města omezí objem dopravy, sníží nadměrnou mobilitu jeho obyvatel. Jde o známý princip krátkých vzdáleností.

Identita města

Zásadní pro urbanistickou kvalitu a identitu města jsou veřejná prostranství; upravená, s vyváženými proporčními vazbami, vhodným způsobem využití místa a uměřenou výškovou hladinou, vztaženou také k okolní krajině v dohledném horizontu. Na veřejných prostranstvích většinou stojí budovy veřejné správy, bank, obchodů, které jsou výzvou pro kvalitní architektonické řešení s morálním rozměrem, respektem ke genu loci daného místa.

Limity růstu. Právní jistota občanů

Obtížným, ale neoddiskutovatelným úkolem urbanistů je zadržet rozlézáni a metastázi zastavěného území, vedoucího ke vzniku megapolí, velkých měst, hospodářsky neudržitelných ve svém provozu se společensky diverzifikovanými, následně depriovanými lokalitami.

Města vznikala na základě ideálu, představy ušlechtilého a dlouhodobého cíle, ucelené

vize místních autorit (např. Alexandria – vojenský plášť, Praha – magická, Washington – pentagram, podle ideálu svého zakladatele). Dnes bychom měli v návrzích územně plánovací dokumentace ohleduplně stabilizovat limity jejich růstu, ty by měly dostat formu jistoty. Současně s tím chránit identitu každého města se strukturou jeho veřejných prostranství. Územní plán má proto obsahovat opatření opřená o platná zákonná ustanovení a současně zaručovat všeobecně uznávaná morální pravidla, mít společensky přijatelný rozměr. Územní plán má usilovat o harmonizaci různých vztahů v řešeném území, z urbanistického pohledu synchronizovat privátní a společenské zájmy.

Současně je nezbytné spolupracovat s městy ve spádovém území na vzniku polycentrického systému osídlení, který racionalizuje dopravní zátěž a brání ekonomicky neudržitelným srostlicím sídelních útvarů – megapolím.

SMART, úsporný provoz městských struktur

Vycházejme v naší práci vstříc vývoji systému, který je nazýván SMART, populárně představovaném jako digitalizace veřejného prostoru osídlení, osazeného obrazovkami oznamujícími, kde se dá zaparkovat a kde je dopravní kolize, nabízející možnost snadného pohybu po městě.

Mám ale na mysli město energeticky úsporné, s recyklovaným energeticky využitelným odpadovým hospodářstvím, s racionálním vodním hospodářstvím, jednoduchou segregovanou dopravní sítí, doprovodnou zelení. Takové, které se nerozrůstá do krajiny, ale naopak s krajinnou zelení vrůstající do městského prostoru a měnící se na zeleň městskou doprovodnou, ochrannou a estetickou. Mám-li

být romantický, chovat se jako sedmikráska, která, v zájmu potřebné energie, otevře své okvěti a otáčí za sluncem, smog při tom mění na kyslík a je odolná. Když je nevládné počasí svůj květ uzavře. Energeticky je soběstačná. Jako skautíci jsme podle ní odhadovali nejen počasí, ale i hodiny. Jen na okraj, hlavní stadion na fotbalovém mistrovství světa v Kataru měl střechu pokrytou vzorcem sedmikrásky v podobě geometrické formy zlatého řezu.

Historické dědictví a současný rozvoj

Změny v zástavbě musejí respektovat historické dědictví a chránit identitu města, daného místa, aby bylo zapamatovatelné a jedinečné, ovšem s moderním přístupem projektantů odpovídajícímu současnému technickému a společenskému vývoji. Aby město bylo „známé“ nejen svým průmyslovým významem (Baťa, Škoda, OKD), ale také vlastní architektonickou hodnotou. Je zřejmé, že tyto názory není možné naplnit bez poučených a osvěcovaných investorů a zájmu veřejné správy. „Bez Bati bych nic nedokázal“: architekt Vladimír Karfík.

Aktuální nové trendy

Město jako jeden velký dům [2]

V současnosti se ve veřejném mediálním prostoru (Seznam.cz) objevilo zajímavé pojednání o novém přístupu mladých Japonců k bydlení. Hledají a požadují jen minimální prostory pro lůžka, japonský WC, bez koupelny či sprchy, s kuchyní o 3 m². K hygieně využívají dostupné veřejné lázně – stejně jako ke společenskému kontaktu, který malý prostor bytu neumožňuje. Evropa něco podobného pamatuje z Antiky, úsporné domky (pro populus), veřejné lázně, forum v Římě, areopag v Řecku. Dnešní Evropa však také podporuje jednoduchou dispozici bytů, vyžaduje úsporný provoz města, racionální komunikační síť, humánně dosažitelné docházkové vzdálenosti, úspornou technickou infrastrukturu, minimální potřebu neobnovitelných energií.

Město dispozičně pojaté jako dobře navrhovaný, úsporně postavený rodinný dům, je ovšem zajímavá motivace.

Nový pohled na princip „krátkých vzdáleností“ [3]

Na Světovém ekonomickém fóru 2023 (WEF) se na počátku tohoto roku projednával návrh studie o možnosti organizovat „Patnáctiminutová města“. Cílem je razantně omezit uhlíkovou stopu. Podstatou návrhu je pohyb osob ve městě jen na kolech (šlapacích ☺) a pěšky, při dodržení maximální vzdálenosti do 15 mi-

nut od jeho okraje, jinak je nutné požádat o CO₂ povolenky. V určité stanovené (during) období je možné se vzdálit od města až do 50 km – (nerozuměl jsem, jestli i motorovým vozidlem). Paříž uvažuje o zavedení těchto limitů v roce 2024 do 15minutové vzdálenosti. Současně plánuje snížit počet 60 000 parkovacích míst a nahradit je zelení. Melbourne plánuje limit do 20minutové vzdálenosti od města, Milano již zavedlo 15minutový limit zkušebně pro svou čtvrť Lazzareto. Tento koncept vznikl na pařížské Sorboně od Carlose Moreaua, ve spolupráci s kolegyní Jane Jacobs.

[Odkaz: wef.ch/videos 7.01.22]

PS: Nejsem přítelem těchto extrémů – svoboda je nám vrozená, ale domnívám se, že je potřeba o nich vědět a diskutovat.

MĚ100 [4]

Studentská vědecká konference o ekonomických souvislostech v územním plánování.

„Úloha plánu je především ekonomická, smyslem plánu je uvolnit cestu do budoucnosti.“

Camillo Sitte

V Centru architektury a městského plánování v Praze se 1. 12. 2022 uskutečnila konference MĚ100, profesionálně organizovaná Ústavem prostorového plánování FA ČVUT v Praze ve spolupráci s IPR Praha, s podporou mj. AUÚP. Bylo zajímavé sledovat aktuální postoje mladých doktorandů, zkušených zahraničních odborníků i odborníků zastupujících samosprávy k obtížnému tématu souvisejícímu s ekonomickým rozměrem územního plánování. Konference byla přenášena živě, on-line na: www.me100.info, kde je stále k dispozici.

Je povzbuzující, že je věnována pozornost souvislostem ekonomických vazeb v urbanismu a územním plánování zaměřená především na investice a rozvoj, jistě se v budoucnu zaměří také na hospodárny provoz měst a regionů generující ekonomické úspory.

Dovolím si okomentovat některé z přednášek s ohledem na praxi a související právní rámec.

1. Město a developer. David Mateáško, ČKA Detailně a s odbornou erudicí přednáška pojednala o procesu přípravy investice v zájmu města s jeho samostatným, aktivním přístupem směřujícím k úspěšnému dosažení cíle ve spolupráci s vhodným developerem.

Katar, Lusail Stadium (Foster + Partners, projekt 2015, realizace 2022); 925 000 m²; kapacita 80 000 diváků

Zdroj: af-architects.com

Stavební zákon smluvní vazby veřejné správy a developera také umožňuje řešit formou územně plánovací informace a veřejnoprávní smlouvy na základě regulačního plánu. Tedy v bezpečném rámci zákona. (viz § 21 zákona č. 183/2006 Sb., vyhl. č. 500/2006, Příl. č. 13., zákon č. 500/2004 Sb., správní řád).

- Zkušenosti místní části Prahy 10 s metodikou spolupráce se soukromým sektorem. Jiří Zákostelný, MČ Praha 10 Metodika vycházející z odborného zázemí ČKA umožní sjednotit přístup ke spolupráci veřejného a soukromého sektoru na základě vlastních postupů, práva a usnesení samospráv, vedle možných státěm stanovených forem. K dispozici odborné veřejnosti bude koncem dubna 2023 tiskem ČKA. Věřím, že tato metodika odstraní možná rizika pro samosprávu a upevní její postavení při vyjednávání smluvních podmínek s privátním sektorem.
- Multikriteriální hodnocení rozvojových lokalit města Jihlavy. Jaroslav Burian Univerzita Palackého v Olomouci Nepochybně důležitý a objevný, odborně formulovaný přístup k vybraným rozvojovým lokalitám, plochám, s jemným multi-kriteriálním přístupem hodnotícím a respektujícím specifika místa z pohledu vyvážené využitelnosti a ekonomické zátěže.
- Quo vadis ČR? Clare Stehlik, CBRE Praha Přednáška se věnovala nevyužitým investičním možnostem v ČR s ohledem na její výhodné geografické postavení a související multiplikační výhody. Naše země s omezenými kapacitami pro rozvojové plochy na zemědělské půdě – greenfieldech nebo brownfieldech v za-

stavěném území, nemůže vyhovět každé nabídce k umístění nové investice. Rozvoj výroby a služeb má odpovídat i skutečnému potenciálu místa, území, zejména v rovnováze s jeho kapacitou, kulturně i společensky.

5. Proces přeměny velkých rozvojových území, příklad Švýcarska. Stefano Wagner, SASA Švýcarsko
Švýcarsko, vnitrozemský stát jako ČR, má podobně omezené možnosti pro umístování velkých investic. Přednáška nabídla řešení problému přeměny velkých rozvojových území vtipným způsobem, vrstveným umístěním technické a občanské infrastruktury.

6. Aktuální témata řešená ministerstvem vnitra v oblasti územní správy. Marek Jetmar, AMBIS Univerzity Praha
Důležitá přednáška nejen pro veřejnou a státní správu, ale i nás projektanty. Upozornila na současný stav rozvětvené struktury veřejné a státní správy a rizika s tím spojená pro řízení společenských a hospodářských procesů.

Jen krátce upozorním, s čím se ve své práci setkáváme: s obcemi prvního, druhého a třetího stupně, s obcemi s rozšířenou působností (ORP), magistráty, starými okresy, novými kraji, starými kraji, zemskými obvody (např. státní zastupitelstva), NUTSy zahrnujícími i několik krajů, a státem. Situaci umocňuje tzv. přenesená působnost státní správy na několika řídicích stupních, v ORP i mimo jejich katastr. Je dobře, že si je MV této skutečnosti vědomo a jistě časem systém zracionalizuje a zjednoduší.

Představa vývoje stavby a provozu Evropských měst podle Evropské rady urbanistů v roce 2003

VIZE EVROPSKÉ RADY URBANISTŮ PRO MĚSTA 21. STOLETÍ [5]

Nová Athénská charta 2003, vybrané výňatky:

Evropské funkčně propojené město

Města 21. století jsou mnohdy obtížně odlišitelná, neboť se lidská činnost, dříve působící v městských centrech, rozšiřuje a pohlcuje vesnické a přírodní oblasti. Doprava a další infrastrukturní sítě, zkonstruované kvůli těmto rozšiřujícím se činnostem vlastně degradují území, náš hlavní neobnovitelný přírodní zdroj. Pomalu, ale nezměnitelně tyto komplexy sítí spojující malá i velká města dohromady vytvářejí urbanistické kontinuum na území Evropy. V těchto

komplexech se stávají města pouze složkami nových komunikačních sítí. Důsledky tohoto ničivého trendu musejí být zmíněny v jakékoli vizi budoucnosti města.

Budoucnost je tvořena skrze naši činnost v každém okamžiku současnosti. Minulost ale zajišťuje budoucnosti neocenitelné zkušenosti. Město zítřka již nicméně existuje. Je to již patrné z mnoha existujících rysů současného městského života, které navrhujeme a schvalujeme, a které bychom rádi odkázali budoucím generacím.

Jaký je další hlavní problém našich měst? Podle mého názoru je to nedostatek duchovní a kulturní propojenosti, a to nejen z psychologického hlediska, ale také v souvislosti s dobou, se sociálními strukturami a s kulturními rozdíly. Nemyslí se tím pouze souvislost s charakterem vystavěného prostředí, ale také souvislost s identitou, která je mimořádně důležitou hodnotou, kterou je nutno v dynamicky se rozvíjejícím světě respektovat a rozvíjet.

Sociální identita

Osobní identita občanů je silně závislá na identitě města. Ve funkčně propojeném městě budou výměny mezi kulturami, jejich vzájemná komunikace a postupné splynutí obohacovat městský život a rozmanitost. Tyto aspekty přidají městu na atraktivitu, a to nejen v jeho obytném území, ale jako místu pro vzdělání, práci, obchod a využití volného času.

Pohyb a mobilita

V budoucích evropských městech budou mít občané k dispozici široký výběr způsobů dopravy společně s přístupnějšími a zodpovědnějšími informačními systémy. Urbanistická organizace funkčně propojeného města bude zahrnovat celkovou integraci dopravy a politiky vyplývající z městského plánování. To bude doplněno městským designem a lepším přístupem k informacím, což bude minimalizovat požadavky na dopravu a přesun. Jednoduchost pohybu a přístupu je kritickým elementem života města, stejně jako větší možnost výběru přepravy.

Hospodářsky úspěšným městem 21. století bude to město, které získá komparativní výhody. To vyžaduje vysoký stupeň propojenosti – hlavní výhody. Podstatnou výhodou města bude opatrování a získávání kulturních a přírodních atributů, správa historického dědictví, zvyšování unikátnosti a odlišnosti mezi jinými městy. Zajištění

spokojeného, zdravého a bezpečného bydlení dodá městu na atraktivnosti.

Polycentrické urbanistické sítě budou různého typu, např.:

- Sítě obdobně specializovaných měst.
- Sítě spojující rozdílně specializovaná sídla s cílem vzájemného doplňování.
- Sítě měst dělících se o běžné hospodářské nebo kulturní výhody společné všem, vedoucí k posílení jak jejich profilu, tak jejich konkurenčních výhod.

Provázanost obytného a přírodního prostředí

Udržování možnosti kontaktu s přírodními elementy je nejen předpokladem spokojeného života, ale také podmínkou pro přežití. Možnost bydlet a žít v blízkosti s dobře udržovanými elementy přírodního dědictví, jako jsou pozoruhodné scenérie, historické a archeologické památky, tradiční prostředí, náměstí a další otevřené lokality, vodní zdroje, nábrežní, jezera, řeky, rezervace, venkovské oblasti, budou pečlivě chráněny a udržovány. Přírodní oblasti kontinentu budou efektivně chráněny proti rozšiřování a znásobení komunikačních a dopravních sítí pomocí regulací.

Použité zdroje:

- [1] Použitá literatura, metodický podklad:
– Athénská charta CIAM 1933.
– Nová Athénská charta 2003, překlad z angličtiny, autor článku.
– Steven Holl: Paralaxa.
– Léon Krier: Architektura volba, nebo osud.
– Dřívější vlastní práce.
- [2] Internet server Seznam.cz [cit: 21_01_23].
[3] <http://fr.weforum.org/videos/>.
[4] ME100,- www.me100.info.
[5] www.ECTP-CEU.eu.

Poznámka:

Možnost využít a uplatnit výňatky z Nové Athénské charty 2003 v tomto článku v překladu z roku 2003 autorem tohoto článku, je na základě jeho účasti v pracovní skupině ECTP, která novelizovala znění Nové Athénské charty z roku 1998. Úpravy, resp. aktualizace se konaly v letech 1999–2003 na osmi zasedáních. Snahou je seznámit odbornou veřejnost s myšlenkovým vývojem pohledu na utváření měst. Od dob velkého Aristotela hledáme uměření v územních plánech – stavbě města a stabilitu pro jeho pokojný život.

Jan Slanina

Urbanistovy patálie aneb doba inkluzivní a jak budu exkludován

Po mnoha letech jsem se rozhodl zajít do kina. Budiž mi omluvou, že to byl film kreslený (zábava) a ve francouzštině (vzdělání) – Mikulášovy patálie. Naštěstí byl obdařen českými titulky. Sedadla za mnou obsadila paní, dosti pirátsky známá z televize a parlamentu, se (svými) dětmi, které ještě nedosáhly schopností četby, jimž by bylo ale nepřístojné odmítnout zážitek z filmu. I jala se paní hlasitě jim předčítat titulky, v plné palbě, plné rychlosti a i ty, které byly bílé na bílém pozadí (což jsem ocenil, občas nastaviv ucho). Stal jsem se tak účastníkem inkluze.

Slovník spisovné češtiny inkluzi, coby pojmu z logiky, přisuzuje jediný význam: vztah podřízenosti mezi třídami. Dnes je pojem ovšem spojen nejspíše se školstvím. Jde o společné vzdělávání dětí, včetně těch, které mají speciální edukativní (vzdělávací a výchovné) potřeby, protože jsou mimořádně nadané, nebo jsou sociálně, duševně, tělesně nebo psychosomaticky hendikepované a mají základy a poruchy v chování (cit. z ABZ.cz). A tak jsem pomyslel pod dojmem zážitku z kina, jak asi probíhá výuka ve škole za přítomnosti žáka, nedostačujícího ani běžným nárokům školy, a jeho asistentů. To by ale bylo, aby tu školu nevychodil!

A to není řeč jen o škole základní. I na univerzitách se vyskytují všelici dysstudenti (dysgrafie, dyskalkulie, dyslexie a jiné dysfunkce), kteří mají přiznané úlevy, mohou písemné zkoušky psát výrazně déle anebo při nich třeba ležet. To by ale bylo, aby tu školu nevychodili!

Souznělo mi to s textem autora Petra Hlávky na Neviditelném psu, který jej uvozuje větou: „Ve společnosti lze poslední roky sledovat významnou kvalitativní změnu. Veškeré oblasti všedního života naplno prostoupila povrchnost a aktivitu vystřídala pouhá přítomnost.“ A zmiňuje zejména školní docházku, prostě stačí docházet... Za třicet let v naší populaci přibyl milion vysokoškolsky vzdělaných lidí.

Ale občas si říkám: kde jsou ty hordy vzdělaných lidí, kteří nedokáží rozhodnout o jednoduchých věcech, jako jsou třeba ploty? A urbanista pak v režimu zkráceného postupu změny územního plánu zapracovává úplně pro celou ves prvky regulačního plánu... Že prý pro plot potřebují oporu v územním plánu. To je sranda, anebo nějaký problém v systému? A kde jsou ty zástupy vzdělaných, mladých a rozhodných, aby opravily vadný systém?

Kresba: Míriam Blažková

Vyprojektovat ploty pro celou vesnici není úplně ta největší urbanistova patálie. Objevuje se jich více a někdy tolik, že si urbanista říká, že by už měl být exkludován. A zapojit se do jiných spolků, třeba tanečního kroužku pro seniory.

Zdeněk Černý

O tom, jak deset měst inspirovalo obsah této glosy o krajině

Deset největších měst ČR vytvořilo uskupení, které jak uvádí, usiluje o správný rozvoj Česka.¹⁾ Stát musí, dle jejich argumentace, podporovat plánování a rozvoj velkých měst. Mimo jiné tím, že ve stavebním zákoně umožní statutárním městům pořizovat vlastní městské stavební předpisy. Přinese to prý benefity celému Česku. Cílem této glosy ale není polemika či podpora jejich požadavků. Podnětem k napsání glosy byl jejich argument: „Deset největších měst tvoří 78 % ekonomiky celé země“.

Obce do 3 000 obyvatel, které lze zjednodušeně označit jako venkovské, představují téměř 93 % obcí ČR. Jejich správní obvody pokrývají více než 80 % plochy ČR. Z toho lze

více než 75 % označit pojmem stavebního zákona jako nezastavěné území, tedy krajina. Na jejich územních plánech tedy záleží, jak bude v ČR na místní úrovni uspořádána krajina. Je nezbytné, aby územní plánování vycházelo z celostního přístupu ke krajině a umožnilo zabývat se jejími jak horizontálními, tak vertikálními vazbami. Aktuální znění stavebního zákona to však zcela neumožňuje. Od roku 2007, kdy začal platit stavební zákon č. 183/2006 Sb., lze považovat krajinu za standardní součást územního plánování. Skutečností, jako například polyfunkční charakter krajiny, nezbytnost řešit v krajině horizontální a vertikální vazby, kulturní charakter krajiny, jenž je výsledkem aktivit lidských společenství na konkrétním přírodním prostředí, odů-

vodňují potřebu plánovat krajinu jako integrální součást procesu územního plánování. Pokud se mýlí jeden z cílů územního plánování – „udržitelný rozvoj území“ vážně, musí územní plánování vytvořit územní podmínky potřebné pro dlouhodobě udržitelnou krajinu. Kulturní krajina musí mít primárně takové parametry a charakteristiky, které budou předpokladem jak pro udržitelnou existenci a vývoj přírodních blízkých společenstev, tak pro zajištění základních životních potřeb obyvatel. Například stav a způsob využití krajiny rozhoduje o rychlosti a objemu doplňování zásob podzemních vod nebo ovlivňuje možnost zajistit potřebnou potravinovou zabezpečení v „domácích“ podmínkách. Nesmíme zapomínat, že generace našich vnoučat

1) Viz www.citydeal.cz

a pravoučat budou mít také potřebu se napít a najíst. Na prvním místě jsou uvedeny přírodní složky krajiny, protože bez jejich žádoucího stavu nebudou k dispozici životní potřeby pro člověka. V historii lze vysledovat, co se stane s krajinou, když jsou na prvním místě lidské potřeby. A to ještě nebyla taková vysoká míra globalizace. Navržené řešení má proto vytvářet územní podmínky ve smyslu strategie win-win.

Navrhovat individuální koncepce uspořádání krajiny město od města, obec od obce je nutná, ale ne jediná podmínka pro udržitelný rozvoj celé krajiny. Nelze nechat resorty zabývat se jednotlivými složkami krajiny bez potřebné územní koordinace, kterou může plnit územní plánování. Nepostačuje v jednotlivých správních územích jen chránit jejich zvýšené hodnoty a individuální charakteristiky. Je nezbytné celostním pojetím plánování se systémově

zabývat jak vazbami a vztahy v přírodním prostředí, tak koordinovat urbanistický rozvoj a management území s limity a podmínkami přírodního prostředí. A na to není územní plánování připraveno. Koncepcí uspořádání krajiny se územní plánování zabývá jen na úrovni obcí. Navrhováno je uspořádání krajiny po jednotlivých správních územích, bez možnosti vyřešení potřebných širších územních vazeb.

Pokud bude ve stavebním zákoně měněna část věnovaná územnímu plánování, nesmí se zapomenout na krajinu. Bohužel však nelze očekávat, že se 5 810 venkovských obcí domluví na uskupení, které bude požadovat na státu správný rozvoj území Česka celost-

Kraj Vysočina, Jimramov-Trhonice

Foto: Luděk Kolář

ním přístupem k plánování krajiny. Škoda, přineslo by to benefity celému Česku.

Vladimír Mackovič

Konference MĚ100 posedmé

Konference MĚ100 tematicky propojuje územní plánování s ekonomikou. Konferenci pořádá Fakulta architektury ČVUT ve spolupráci s dalšími univerzitami. Na rozdíl od dvou předchozích ročníků se tento uskutečnil za standardních podmínek bez vlivu omezení vlivem koronavirové epidemie. Konference se uskutečnila v Praze dne 1. prosince 2022 a probíhala v kombinovaném modu: s účastníky v sále i u svých počítačů. Příspěvky byly rozděleny do dvou bloků. V prvním zazněly prezentace na téma Město a developer, ve druhém pak referáty studentů doktorského studia a vyzvaných hostů.

Konference je určena pro všechny, kteří se zajímají o ekonomické souvislosti při plánování měst. Na konferenci pravidelně představují rozpracované doktorské práce, výsledky výzkumu nebo průběh zpracovávaných projektů posluchači doktorského studia českých i zahraničních vysokých škol.

Atraktivita konference je podtržena využitím inspirativního prostoru Centra architektury a městského plánování (CAMP) v Praze. Na sedmý ročník se zaregistrovalo přes 100 posluchačů, přičemž asi třetina byla zahraničních zájemců.

Těžiště konference spočívá v prezentaci prací mladých doktorandů, kteří se ve své vědecké práci zabývají plánováním měst a re-

gionů ve spojitosti s ekonomikou. Již několik let v řadě pořadatelé zaznamenávají mírně narůstající počet doktorských prací s tímto zaměřením.

Partneři konference MĚ100 jsou Asociace pro urbanismus a územní plánování ČR, Asociace pro rozvoj trhu nemovitostí, Katedra ekonomiky a řízení ve stavebnictví Stavební fakulty ČVUT v Praze, International Real Estate Business School (IREBS), Univerzita v Regensburgu, Fakulta sociálně ekonomická Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, Institut pro ekonomickou a ekologickou politiku, Katedra aplikované geoinformatiky a územního plánování České zemědělské univerzity, Institut pro strukturální politiku, o. p. s. (IREAS) a v neposlední řadě Katedra regionálních studií Národohospodářské fakulty VŠE v Praze.

Konference MĚ100 byla rozdělena na dva bloky. První, nazvaný **Město a developer**, a přednášený v českém jazyce, se zaměřil na rychle se rozšiřující aktivity měst v oblasti spolupráce veřejného a soukromého sektoru. Ve druhém bloku vystoupili studenti doktorského studia a vyzvaní experti.

Blok Město a developer

První blok konference nazvaný Město a developer reagoval na aktuální trendy v českém řízení rozvoje měst. V poslední době si řada měst stanovila zásady pro spolupráci s de-

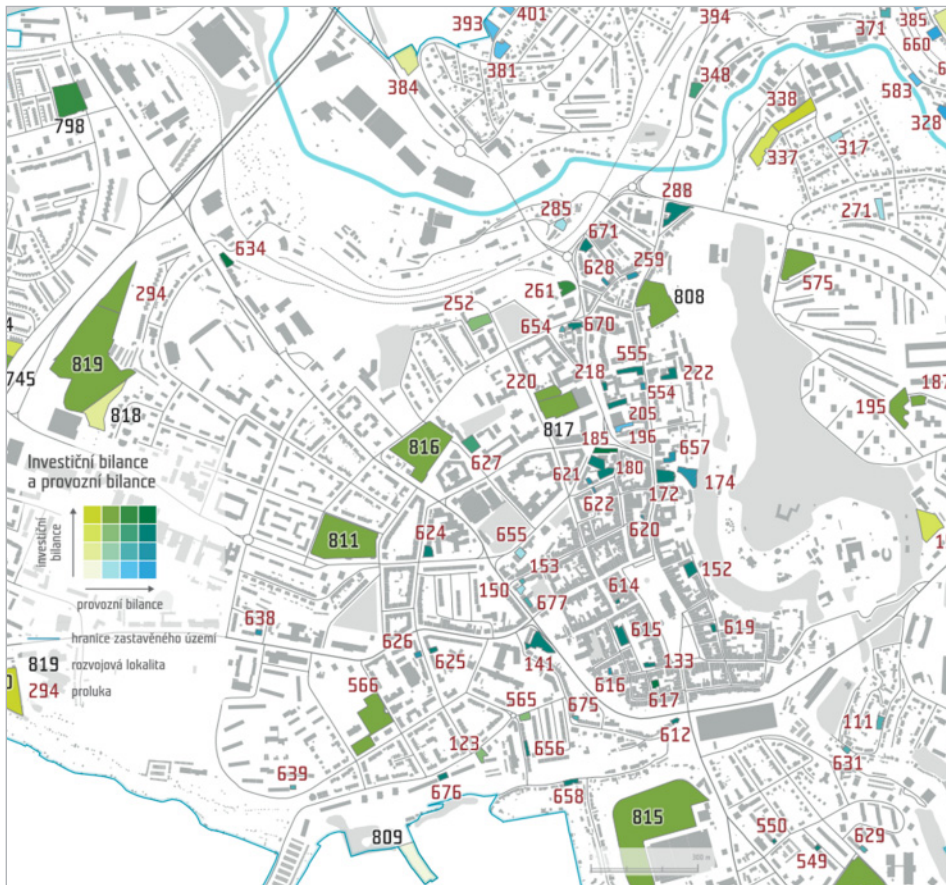

Metodika a pravidla jednání se soukromým sektorem, podle které postupuje městská část Praha 10

velopery, ve kterých určila pravidla pro spoluúčast soukromých stavebníků na pořizování veřejných infrastruktur. Česká města touto cestou získávají alespoň část prostředků na potřebné investice a nebudou muset – alespoň v míře spoluúčasti – náklady na tyto investice krýt ze svého rozpočtu, tedy vlastně z vybraných daní od všech svých občanů. Posluchači se seznámili s příklady měst, kde již zásady spolupráce existují, a iniciativou České komory architektů v této oblasti.

Pan architekt **David Mateáško**, předseda Pracovní skupiny pro urbanismus České komory architektů, seznámil posluchače s novou ini-

Zdroj: <https://verejneprostory.cz/uzemi-planovani/strategie-dokumenty/metro-dika-spoluucasti-privatniho-sektoru-na-verejnych-vydajich>

Definování prioritních ploch rozvoje na příkladu Jihlavy

ciativou ČKA, která jde naproti potřebě obcí lépe komunikovat se stavebníky, zejména s developery, připravujícími větší záměry v území. ČKA vydá v roce 2023 brožuru, která bude určena nejen novým zastupitelům, a která jim stručně přiblíží celý proces povolování výstavby včetně toho, jak mají být obce na jednání se soukromým sektorem připraveny, co musí o svém území znát, jak mají své potřeby artikulovat.

Hlavní architekt městské části Praha 10 Jiří Zákostelný ukázal na dva roky fungujícím modelu spolupráce, jak městská část postupuje a jaké konkrétní přínosy nebo úskalí spolupráce přináší. Praha 10 byla jednou z prvních obcí, která schválila metodiku a pravidla jednání se soukromým sektorem. Jejich model, na rozdíl od řady jiných, je postaven na provázanosti veřejných investic s investicemi soukromými a je schopen reagovat na dynamický vývoj trhu, takže inflace nebo větší meziroční výkyvy trhu se jak pro veřejný, tak soukromý sektor vyváženě promítají do finančních závazků smluvních stran.

Profesor Karel Maier představil nedávno schválenou metodiku spolupráce v městě Nymburku. Město zažívá silný rozvoj bytové výstavby, který musí být doprovázen dobudováním veřejné vybavenosti, zejména školských zařízení. Nová pravidla pro developery

se odvíjejí právě od nároků a nákladů na tato zařízení a vlivu nárůstu počtu obyvatel zapříčiněný právě novou výstavbou.

Docent Jaroslav Burian vysvětlil model multikriteriálního hodnocení rozvojových lokalit, který si objednalo město Jihlava. Jihlava je průkopníkem zavádění pravidel do jednání se soukromým sektorem. Představená metodika umožňuje městům podrobně vyhodnotit nároky veřejných investic na rozpočet města s podrobností zástavby v jednotlivých rozvojových lokalitách. Městu data umožní lépe se orientovat při stanovování strategie rozvoje, při nakládání s městskými pozemky nebo při plánech na doplňování veřejné infrastruktury.

Blok doktorského studia

Druhý blok zahrnoval jednak příspěvky studentů doktorského studia, jednak referáty vyzvaných českých a zahraničních expertů a byl přednášen v anglickém jazyce.

Blok uvedla Michaela Pfeiferová, která se orientovala zejména na ty posluchače, kteří řídí instituce a společnosti, které zaměstnávají odborníky na nemovitosti. V České republice totiž chybí ucelený systém vzdělávání v oborech souvisejících s nemovitostmi. Určitou iniciativu převzala Asociace pro rozvoj trhu nemovitostí, která se v prvním kroku snaží

prosadit novou profesní kvalifikaci (PK) tzv. Národní soustavy kvalifikací, a to uznání odborníka/specialistka na nemovitosti.

Šárka Tomanová, doktorandka Národohospodářské fakulty VŠE Praha, popsala velice důležitý aspekt plánování měst – energetickou udržitelnost nemovitostí. Budovy spotřebovávají celkem 40 % veškeré energie a jsou zodpovědné za zhruba stejné procento emisí skleníkových plynů. Energetická udržitelnost a obnovitelnost zdrojů má ekonomický potenciál. Před Českou republikou stojí velká výzva ve formě ohromných investic potřebných na razantní snížení energetické náročnosti.

Doktorandka Klára Kantová z Karlovy Univerzity prezentovala výsledky své rozpracované doktorské práce. Statisticky vyhodnocovala závěry cizojazyčné odborné literatury, která sleduje míru integrace přistěhovalců a uprchlíků do ekonomiky hostitelských zemí. Literatura zaznamenává rozdíly mezi Evropou a Severní Amerikou. Příspěvek zavedl posluchače do otázek, které se běžně mezi plánovači měst neřeší, a přitom proměna složení obyvatel ve vyspělé části světa se neustále zrychluje. O to užitečnější je poznání, že existují zobecnění, která bude možné uplatnit v politice rozvoje měst.

Posluchačka VŠE Martina Kubíková demonstrovala na základě své analýzy údajů z Moravskoslezského, Ústeckého a Karlovarského kraje, jak se vyrovnávají se zaváděním informačních a digitálních technologií. Stát má připravené projekty pro strukturálně znevýhodněné regiony, ne vždy se ovšem daří cíle naplňovat.

Seci vyzvaných hostů otevřela se svým živým vystoupením paní Clare Sheils, výkonná ředitelka společnosti CBRE, zabývající se poradenstvím v oblasti komerčních nemovitostí. Jako Angličanka žijící v Praze mnoho let získala k naší zemi velmi osobní vztah. O to více je jí líto, že v posledních letech se viditelně zhoršuje konkurenční schopnost České republiky. Na vině nejsou jen zhusta kritizované dlouhé lhůty při povolování staveb, ale i naše neschopnost situaci změnit. Paradoxně pokusy o zkrácení lhůty přinesly jen jejich další prodloužování. Za lakmusový papírek zájmu České republiky o investory a pracovní místa považuje výsledek jednání o umístění továrny na autobaterie společnosti Volkswagen.

Pan Stefano Wagner ze společnosti Studi Associati SA ze švýcarského Lugana osvětlil aktuální přístup kantonu Ticino k řešení územního rozvoje. Základem je řešení mobility a s ní související uzlové body, které se stanou nový-

mi strategickými rozvojovými územími. Jakmile obec schválí svůj koncept, přizve formou soutěže soukromý sektor, který na základě řízeného procesu s pomocí rozvojových agentur financuje a uskuteční výstavbu. Švýcarsko nezná náš systém dohod s developery, upřednostňuje silnou pozici obce, která ovšem na rozdíl od nás disponuje značnými daňovými příjmy s minimem přerozdělování.

Jakub Vorel a Ondřej Gabaš, FA ČVUT, IPR Praha, společně představili výstupy z rozpracovaného výzkumného projektu Modely oceňování veřejných statků pro potřeby prostorového plá-

nování. Jeho cílem je zjistit vliv různých faktorů (blízkost veřejné vybavenosti, kvalitní MHD, zeleně apod.) na hodnotu nemovitostí. Znalost by pak mohla městu pomoci při vyjednávání s developery nebo při správě vlastního majetku.

Marek Jetmar si na závěr konference povzdychl nad nepravděpodobností administrativně správního zjednodušení správy území České republiky. Extrémně vysoký počet obcí s výjimečně nízkým průměrným počtem obyvatel obcí v celoevropském srovnání způsobuje řadu těžkostí při plánování rozvoje území obcí i regionů. Stát uvažuje

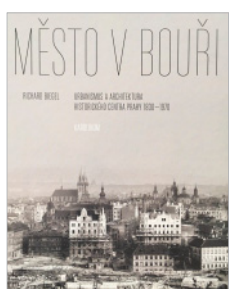
o dílčích úpravách například v metropolitních oblastech, ale...

Konference MĚ100 bude pokračovat i v letošním roce opět v listopadu. Sledujte proto www.me100.info. Příspěvky loňské konference si můžete i nadále vyslechnout na odkazech, které jsou dostupné na www.me100.info (<https://vimeo.com/474656241>) nebo www.camp.cz.

Konference MĚ100 je podpořena interním grantem ČVUT SVK 46/22/F5.

Vít Řezáč

Nové publikace

BIEGEL, Richard
Město v bouři.
Urbanismus a architektura historického centra Prahy 1830–1970
[UK, nakl. Karolinum, Praha: 2022, 768 s. ISBN 978-80-246-5289-4]

Kniha představuje urbanistické a architektonické osudy historického centra Prahy v období, kdy se měnilo z malebného historického souměstí v ambiciózní velkoměsto. Současná podoba města je v knize zachycená na fotografiích Martina Micky.

Kniha ke 150. výročí narození Jana Kotěry je pojata jako roční putování (12 zastavení ve 13 kapitolách) po nejznámějších výsledcích architektonické tvorby.

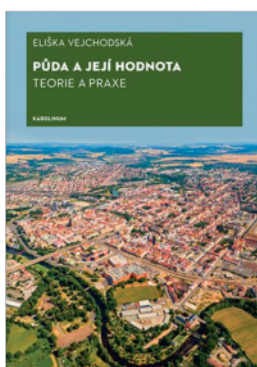
LÖW, Jiří
– WITTMANN, Maxmilian
– DOHNAL, Tomáš
Tvorba rurální krajiny a její nástroje
[CERM, Brno: 2022, 332 s. ISBN 978-80-7623-072-9.
Kniha je dostupná on-line z odkazu: <http://hdl.handle.net/11012/204042>]

Kniha prezentuje možnosti zásahů do krajiny a zákonitosti, kterými se tyto zásahy musí řídit. Krajina je představována jako komplexní prostředí pro život lidí v konkrétních přírodních, hospodářských a společenských podmínkách.

GEBRIAN, Adam
– LIŠKA, Eugen
Expati. Příběhy českých architektů a architektek v zahraničí
[IPR Praha: 2022, 252 s. ISBN 978-80-883-7747-4]

Publikace mapuje příběhy českých architektů a architektek, jakými jsou Norman Foster, Bjarke Ingels, Thomas Heatherwick, Kenzo Tange a další, kteří žijí v zahraničí.

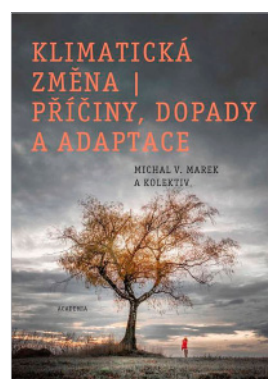

VEJCHODSKÁ, Eliška
Půda a její hodnota. Teorie a praxe
[Praha: Karolinum 2022, 200 s. ISBN 978-80-246-4999-3]

Monografie se věnuje půdě jako prostoru, její alokaci mezi alternativní využití a otázky distribuční spravedlnosti, tedy kdo územním plánováním profituje a kdo ztrácí. Kniha dává mj. nahlédnout, jak k těmto otázkám přistupuje územní plánování v západních zemích Evropy.

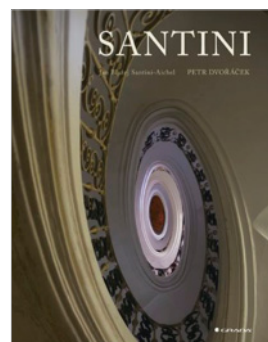

ZELINSKÝ, Miroslav
Fenomén Jan Kotěra
[Grada, Praha: 2021, dotisk 2022, 144 s. ISBN 978-80-271-3216-4]

MAREK, Michal V. a kol.
Klimatická změna. Příčiny, dopady a adaptace
[Academia, Praha: 2022, 368 s. ISBN 978-80-200-3362-8]

Kniha je o fenoménu globální změny a jeho významu pro člověka z pohledu klimatického i společenského. Čtenáři pomáhá ujasnit si vymezení vlivu klimatických změn v rámci globální změny a přináší odborný pohled na historické klima v České republice, příčiny vzniku klimatických změn, současné projevy a důsledky klimatických změn.

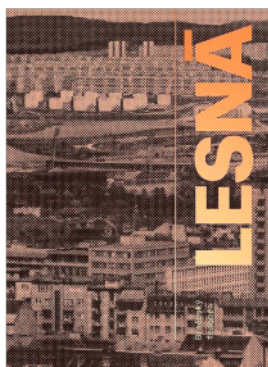
DVOŘÁČEK, Petr
Jan Blažej Santini-Aichel
[Grada: 2022, 136 s. ISBN 978-80-271-3000-9]

První svazek zamýšlené ediční řady věnované významným osobnostem naší stavební historie je věnován architektovi Janu Blažejovi Santini-Aichlovi.

Kol. autorů
MAPAMÁTKY.
70 staveb, které byste v Praze neměli minout
[XYZ: 2022, 176 s.
ISBN 978-80-7683-175-9]

Výstup projektu spolku zabývajícího se popularizací pražské architektury. V průvodci jsou vedené trasy zasvěcené jednotlivým architektonickým stylům.

GUZDEK, Adam
Brněnský fenomén LESNÁ
[Vutium, Brno: 2021, 331 s. ISBN 978-80-214-5742-3]

Publikace předkládá komplexní shrnutí historického a stavebního vývoje brněnského sídliště Lesná ve všech souvislostech od návrhu, přes typologii jednotlivých objektů až po problémy, kterým muselo sídliště čelit po společenských změnách v roce 1989.

Kol. autorů
Pražský uličník.
Encyklopedie názvů pražských veřejných prostranství
[Academia, Praha: 2022, 888 s. ISBN 978-80-200-3267-6]

Publikace podává přehled existujících i zaniklých názvů pražských veřejných prostranství včetně starších pojmenování, vysvětlení jejich původu a časového zařazení. Knihu provází bohatý obrazový materiál – téměř 500 historických a současných fotografií, vedut, plánů a portrétů.

HLAVÁČKOVÁ, Petra – VALDHANSOVÁ, Lucie
Brněnský architektonický manuál 2. Průvodce architekturou 1946–1989
[Dům umění města Brna: 2022, 2. aktualiz. vyd. 368 s. ISBN 978-80-7009-207-1]

Publikace navazuje na úspěšného průvodce meziválečnou architekturou – přibližně dvě stovky zajímavých objektů se základními informacemi a černobílými fotografiemi jsou seřazeny do jedenácti tras směřujících od centra až do okrajových částí města. Doplňeno rejstříky a stručnými medailony architektů a architektek.

KANCELÁŘ ARCHITEKTA MĚSTA BRNA
Nádraží Brno
[KAM, Brno: 2022, 304 s. ISBN 978-80-11-00968-7]

Kniha mapuje spletitou historii brněnské železnice. Jasně ukazuje, že otázka polohy hlavního nádraží není otázkou posledních třiceti

let. Na ujasňování názoru, kde má být hlavní nádraží, se během let podílely generace architektů, urbanistů a dopravních inženýrů. Mnozí z nich tomuto tématu věnovali značnou část profesního života.

HUNEŠ, Karel – TOMOSZKOVÁ, Veronika
Veřejné užívání přírodních statků
[C. H. Beck: 2022, 216 s. ISBN 978-80-7400-898-6]

Publikace se věnuje veřejnému užívání přírodních statků (lesa, krajiny, vod, ovzduší) a veřejnému užívání sídelní zeleně nacházející se na veřejných prostranstvích. Kromě obecných a historických souvislostí a teoretického právního základu přináší rovněž komparativní vhled do veřejného užívání přírodních statků v zahraničních právních řádech (Rakousko, Německo, USA).

Město dobré pro život.
Sborník z konference AUÚP ČR, Poděbrady 15.–16. září 2022
[ÚÚR. Brno: 2022, 66 s., ISBN 978-80-7663-037-6]

Sborník vyšel jako mimořádná příloha časopisu Urbanismus a územní rozvoj č. 5/2022.

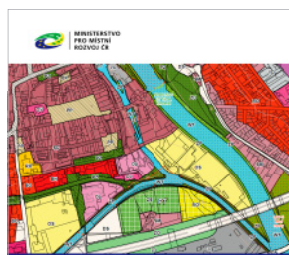
Aktuality, informace

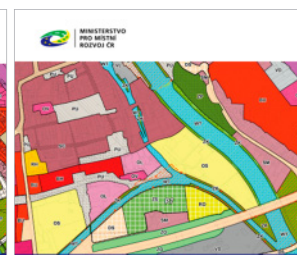
2-6 JULY 2023

V červnu 2023 se v Kodani uskuteční **28. světový kongres architektů (UIA)**. Tématem kongresu je Udržitelná budoucnost – nikoho nenecháme pozadu (Sustainable Futures – Leave no one behind). Program: <https://uia2023cph.org/programme/>.

Standardizace ÚPD. Veškeré informace k jednotnému standardu územně plánovací dokumentace byly zveřejněny na webových stránkách ÚÚR v nové sekci Územní plánování – Standardizace územně plánovací dokumentace, v sekci Platná stanoviska a metodiky – 2. Územně plánovací dokumentace a jejich změny – Územní plány a na informačním webu územního plánování (IWÚP) v sekci Aktuální témata v územním rozvoji

Standard vybraných částí územního plánu
Metodický pokyn
Verze 24. 10. 2019
www.mprv.cz

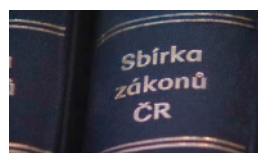

Standard vybraných částí územního plánu
Vybrané otázky a odpovědi
Verze 4. 1. 2023
www.mprv.cz

– 4. Standardizace územně plánovací dokumentace / Digitalizace, v sekci Teorie, metodiky – 1. Stanoviska a metodiky v oblasti územního plánování.

Aktualizace PASK ČR.

V lednu 2023 schválila vláda aktualizaci strategického dokumentu Politika architektury a stavební kultury ČR, jejímž cílem je zvyšování kvality prostředí sídel a krajiny. Aktualizace bude zveřejněna na stránkách MMR a v tištěné podobě bude distribuována spolu s časopisem Urbanismus a územní rozvoj.

Ve Sbírce zákonů v částce 10 vyšel 23. 1. 2023 zákon č. 19/2023 Sb., kterým se mění zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, který podstatným způsobem zasáhl i do stávajícího stavebního zákona ve vazbě na obnovitelné zdroje energie.

Publikace Vize 2030 (Visions for 2030. Urban development

trends of the Visegrad4 Region) – sborník příspěvků od zástupců čtyř asociací urbanistů zemí V4. Příspěvky byly představeny na konferenci MUT v Debrecínu a na World Urban Forum v Katovicích ve dnech 26. až 30. 6. 2022. Sborník je ke stažení na stránkách AUÚP.

ECTP. Světové dny udržitelné energie.

Ve dnech 1.–3. března 2023 se ve Welsu (Rakousko) uskutečnila řada konferencí v rámci Světového dne udržitelné energie. Program je k náhledu na stránkách www.ectp.org nebo www.wse.at.

ECTP-CEU. Charta participativní demokracie.

Na podzim 2022 podepsalo Chartu ECTP-CEU participativní demokracie deset měst a obcí. ECTP-CEU vyzývá všechny své členy, aby podpořili místní úřady ve svých zemích k podpisu charty a vyměňovali si osvědčené postupy při zapojování občanů do procesů územního plánování.

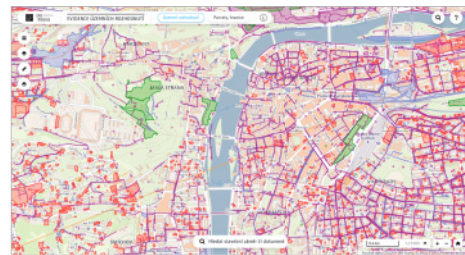
Centrum architektury a městského plánování (CAMP) pořádá od 25. 1. do 30. 4. 2023 výstavu s názvem **Praha zítra? Domy a byty.**

Nová výstava v rámci cyklu Praha zítra? popisuje příčiny, proč má hlavní město České republiky v otázce bydlení k ideálnímu stavu ještě dost daleko. Současně však také ukazuje cesty, které vedou k tomu, aby se nabídka kvalitního a dostupného bydlení pro současné i budoucí obyvatele Prahy významným způsobem zlepšila. Audiovizuální vrstva expozice se skládá ze tří částí. První vysvětluje, kdo a jak byty na území hlavního města staví, druhá představí rozmanitou tvář současného bydlení: fotografický esej „Domy, byty, lidi“ pozve návštěvníky k náhledu do rozličných typů pražských domácností – od bezdomoveckého nocležiště po luxusní podkrovní rezidence v centru města. Třetí část pak tvoří zvuková montáž složená ze široké škály názorů, které na téma rozvoje bydlení rezonují mediálním prostorem.

Data, informace a prognózy prezentované na výstavě se opírají především o Strategii rozvoje bydlení v hl. m. Praze, kterou zpracoval IPR Praha a v roce 2021 schválila Rada hl. m. Prahy. Adaptace strategie je důležitým krokem k překonání stagnace výstavby nových bytů a rozšiřování městského fondu, ve které se dnes Praha nachází. Jednou z významných příčin celého problému je fakt, že Praha neměla dlouhodobě aktivní a cílevědomou bytovou politiku a dávala více prostoru osobním zájmům některých Pražanů, trhu a privatizaci bytového fondu. A právě v tom se musí situace změnit.

IPR PRAHA

Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy (IPR) zveřejnil na konci roku 2022 **mapovou aplikaci evidence územních rozhodnutí města.** Publikovaná část evidence obsahuje základní údaje o dokumentech, které byly vydány od účinnosti stavebního zákona č. 183/2006 Sb. Obsahem jsou obecně dokumenty územního řízení a společného územního a stavebního řízení, kde je hl. m. Praha účastníkem řízení (prostřednictvím IPR Praha). Aplikace je dostupná na stránkách IPR <https://eur.praha.eu/>.

Zahraniční studijní cesty Asociace 2023/2024.

V roce 2023 se uskuteční zahraniční studijní cesta do Toskánska (duben) a Vídně – moderní architektura (říjen). V roce 2024 je plánována studijní cesta do Řecka.

Titul Urbanistický projekt roku 2022 získalo Jiráskovo náměstí v Kolíně.

Příhlašovatelem do soutěže i zadavatelem projektu bylo město Kolín, projektantem dropstudio a autory návrhu Verónica Gallego Sotelo a Ondřej Fabián. Hodnocení poroty: Návrh vytváří ucelenou plochu náměstí se zapojením kostela a hřbitova. Svou přiměřenou dimenzi získává výstavbou nového městského bloku. Prostor náměstí obsahuje vymezené funkční části (např. volná plocha, místo trhů, místo posezení pod stromy ad.), které spolu tvoří jeden kompaktní celek. Dimenze a charakter navrženého prostoru dobře vystihuje atmosféru náměstí na předměstí. Navržená zeleň zapadá do celkového konceptu, který podporuje a dále rozvíjí. Dopravní řešení je vyhovující a postihuje základní provoz. Bude potřebné dále prověřit možnosti napojení dopravy v navazujících částech. Nový městský blok je navržen v rozumné plošné velikosti. Bude však potřebné prověřit jeho architektonické řešení s ohledem na možnosti funkční náplně jednotlivých budov. Etapizace výstavby je poskládaná do možných logických celků s postupnou návazností výstavby. Návrh vykazuje výrazný městotvorný přínos, přináší možnost plného využití potenciálu dimenze a významu místa.

Foto: Archiv Nadace ABF

Kurz *City development* na Fakultě architektury ČVUT v Praze

Fakulta architektury ČVUT v Praze každoročně pořádá kurz *City development*, který se zabývá tématem současného rozvoje města z hlediska stěžejních účastníků procesu přípravy a realizace projektů. K pořádání kurzu školu vede trvalý zájem o podrobnější vzdělávání v interdisciplinárním oboru, který spojuje síly architektů, urbanistů, zástupců veřejné správy, ekonomů, specialistů na realitní trh či právníků.

Společenské povědomí o procesech plánování a hledání dohod v území je spojeno s mnoha mýty. Práce developera je nezdědka téměř demonizována, veřejný sektor bývá kárán za dlouhé lhůty projednávání. Kurz *City development* je tak pořádán s přesvědčením, že nejlepší metodou na odstranění některých předsudků a mýtů je poznání a porozumění vkladu všech rozhodujících profesí, které se spolupodílejí na plánování rozvojových koncepcí města.

Kurz je určen nejen studentům fakulty architektury a příbuzných oborů, ale především zájemcům z řad odborné veřejnosti, pracovníkům odborných pracovišť měst a obcí či juniorním projektovým manažerům soukromých společností. Zvláštní pozornost je věnována metodám vyjednávání mezi veřejným a soukromým sektorem. Kurz nabízí sérii přednášek a workshop. V něm posluchači pracují ve skupinách na případové studii a ověřují získané dovednosti. Při práci v kombinovaných týmech mohou posluchači konfrontovat svoje znalosti z různých oborů a rolí v procesu projektové přípravy a realizace projektu. Každý tým sestavuje zadání projektu a provede jeho ekonomické posouzení. Práce je průběžně konzultována lektory z pohledu územně plánovacího, urbanistického, trhu nemovitostí a ekonomických parametrů. Finální návrh je veřejně prezentován s odbornou kritikou lektorů a hostů – expertů.

Diskutující účastníci loňského workshopu *City development*

Foto: FA ČVUT v Praze

Další ročník kurzu *City development* proběhne ve dnech **5.–7. 10. a 19.–20. 10. 2023** na FA ČVUT v Praze. Více informací na vyžádání na citydevelopment@email.cz.

Kurz *City development* se může uskutečnit díky podpoře Českého vysokého učení technického v Praze.

Členské příspěvky AUÚP ČR na rok 2023

Výše příspěvků na rok 2023: **900 Kč** řádní členové, **200 Kč** studenti prezenčního studia, důchodci, jejichž jediným příjmem je důchod, členky a členové na rodičovské dovolené, jejichž jediným příjmem je rodičovský příspěvek, **0 Kč** členové starší 80 let.

Členský příspěvek uhradte nejpozději do **30. 6. 2023!**

Platbu můžete provést: bankovním převodem na účet č. **1922930399/0800**, vedený u ČS Praha 1, výjimečně v hotovosti na jarní konferenci.

Pro snadnější identifikaci platby prosíme uvádějte:

- **Vaše jméno** do zprávy pro příjemce, ev. variabilní symbol = Vaše rodné číslo,
- specifický symbol – **2023**.

Protože platba složenkou nebyla již prakticky vůbec využívána, počínaje letošním rokem přestáváme složenkou rozesílat. Pokud byste přesto chtěli využít tento způsob platby, použijte poštovní poukázku typu A.

V případě, že neuhradíte příspěvek do konce kalendářního roku 2023, může Rada AUÚP dle článku III, odst. 7b) Stanov po projednání zrušit Vaše členství.